

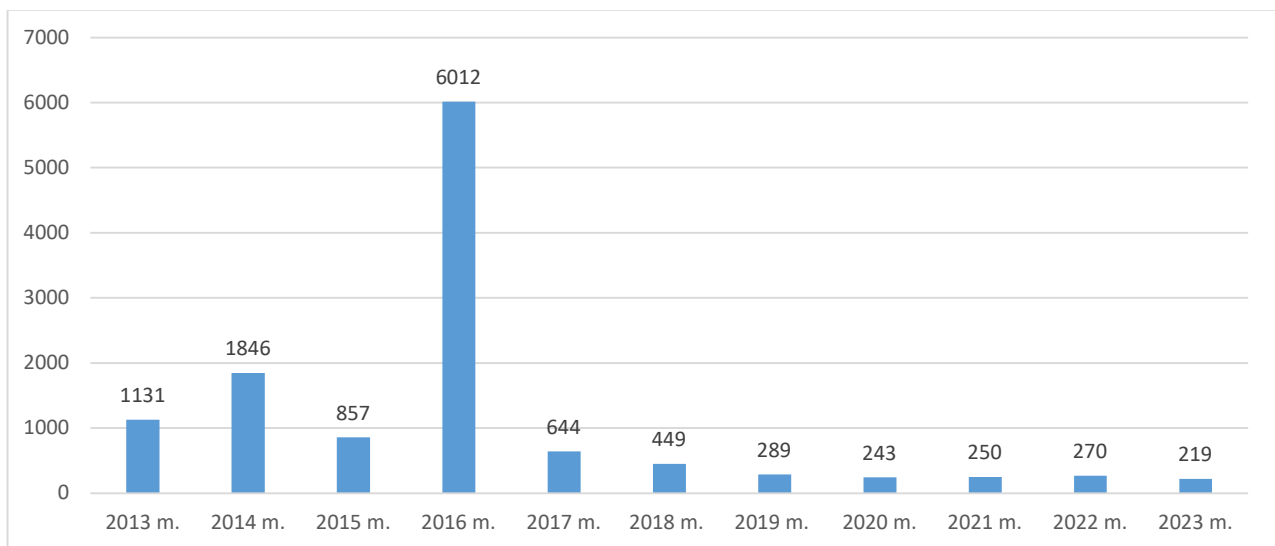
VIEŠOJO VALDYMO AGENTŪRA

TARNYBINIŲ GINČŲ NAGRINĖJAMŲ ADMINISTRACINIUOSE TEISMUOSE APŽVALGA

2023 m. gruodžio 27 d. Nr. 27L-167
Vilnius

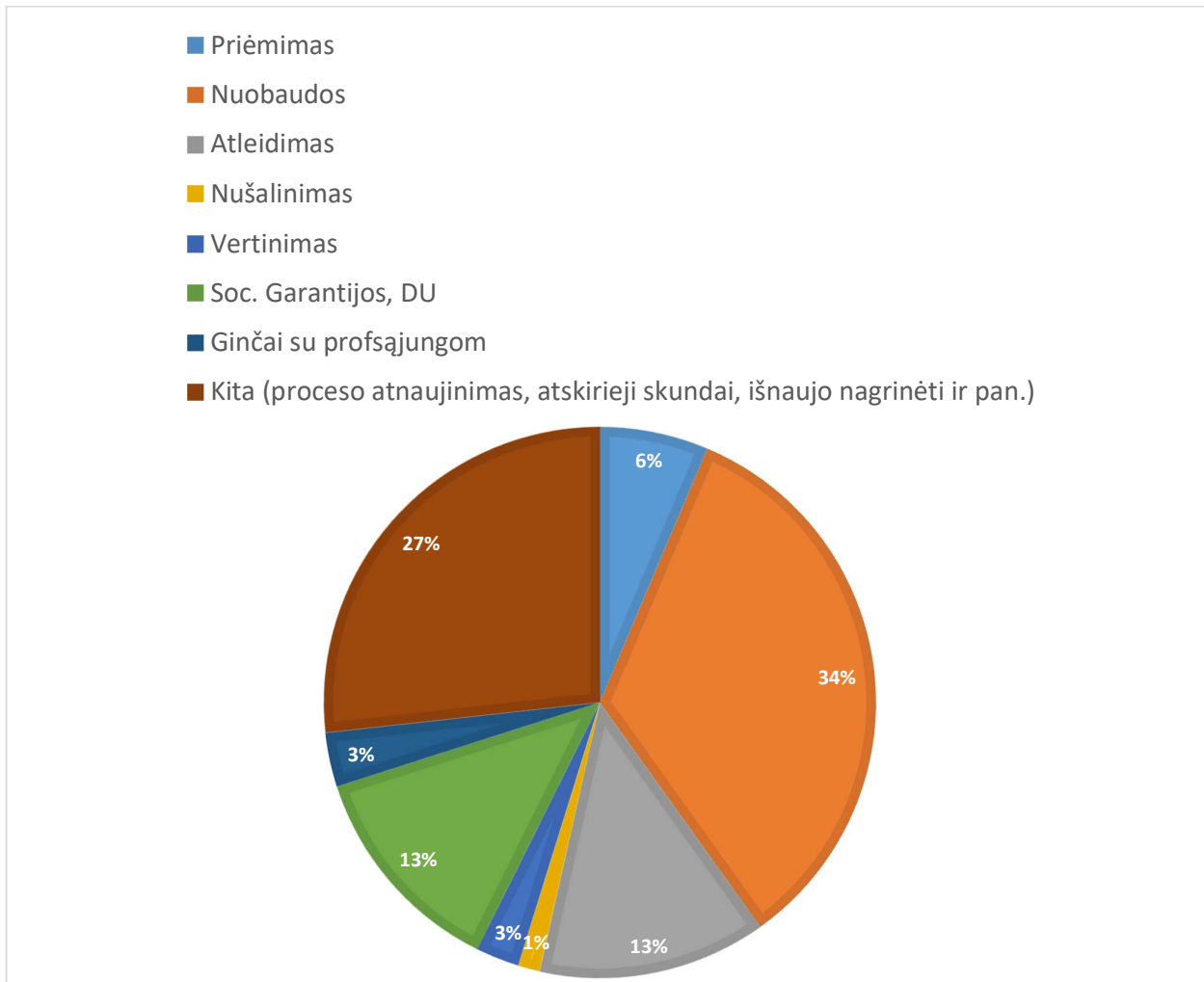
TARNYBINIŲ GINČŲ SKAIČIUS:

Išnagrinėtų tarnybinių ginčų skaičius administraciniuose teismuose:

Remiantis LITEKO duomenimis, 2023 metais Lietuvos vyriausiame administraciniame teisme buvo išnagrinėtos **158** bylos dėl tarnybinių ginčų (įskaitant ir statutinių valstybės tarnautojų tarnybinius ginčus):

1. Priėmimas į valstybės tarnybą – **10** (pralaimėta 2 bylos);
2. Valstybės tarnautojų ir jų tarnybinės veiklos vertinimas – **4** (pralaimėtos 2 bylos);
3. Tarnybinės nuobaudos – **53** (pralaimėta 18 bylų);
4. Valstybės tarnautojų socialinės ir kitos garantijos, darbo užmokestis – **20** (pralaimėta 4 bylos);
5. Valstybės tarnautojų atleidimas iš pareigų – **21** (pralaimėta 7 bylos);
6. Nušalinimas – **2** (pralaimėta 1 byla);
7. Ginčai su profesinėmis sąjungomis dėl nuobaudų skyrimo ir kt. – **6** (nepralaimėtos bylos);
8. Bylos atnaujinimo, teisingumo, grąžinimo iš naujo nagrinėti ir kt. procesiniai klausimai – **42**.

IŠVADOS:

1. Daugiausia bylų 2023 metais buvo išnagrinėta dėl tarnybinių nuobaudų – 34 proc. (daugiausia bylų 2022 m. buvo išnagrinėta dėl tarnybinių nuobaudų teisėtumo – 23 proc.).

2. Bylų skaičius dėl atleidimo iš pareigų 2023 m. lyginant su 2022 m. išlieka beveik toks pat, tačiau neteisėtų atleidimų skaičius vėl padidėjo (2015 m. – 41 proc. 2016 m. – 35 proc. 2017 m. – 20 proc. 2018 m. – 23 proc. 2019 m. – 27 proc. 2020 m. – 37,5 proc. 2021 m. – 24 proc. 2022 m. – 23,7 proc., 2023 m. – 33,3 proc., buvo neteisi įstaiga). Pastebėtina, kad dėl struktūrinių pertvarkymų buvo nustatytas tik vienas neteisėtas atleidimas. Neteisėti atleidimai buvo dėl neproporcingai ar neteisėtai pritaikytos nuobaudos – atleidimo.

3. Bylų skaičius dėl tarnybinių nuobaudų teisėtumo išlieka didelis. Tačiau 2023 m. teismas sušvelnino paskirtas nuobaudas arba pripažino neteisėtai skirtas jau tik 34 proc. bylų (2015 m. – 36 proc. 2016 m. – 36 proc. 2017 m. – 44 proc. 2018 m. – 58 proc. 2019 m. – 45 proc. 2020 m. – 74,5 proc. 2021 m. – 42 proc. 2022 m. – 56 proc. buvo neteisi įstaiga).

4. Analizuojamu laikotarpiu buvo nagrinėtos 10 bylų dėl konkursų ir priėmimo į valstybės tarnautojo pareigas teisėtumo. Dėl konkursų - visose bylose teismas patvirtino, kad konkursai buvo vykdomi laikantis procedūrų, skaidriai ir profesionaliai.

AKTUALI ADMINISTRACINIŲ TEISMŲ PRAKTIKA, NAGRINĖJANT TARNYBINIUS GINČUS 2023 METAIS

Šiame skyriuje pateikiamos ištraukos iš 2023 metais Lietuvos vyriausiajame administraciniame teisme (toliau – LVAT) nagrinėtų bylų dėl tarnybinių ginčų. Aktualiausios bylos pateikiamos remiantis LITEKO sistemoje esančiais teismų sprendimais.

Dėl priėmimo į valstybės tarnautojo pareigas

Dėl konkursų teisėtumo

LVAT (2023 m. rugsėjo 27 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. eP-38-556/2023), nagrinėdamas bylą dėl Viešojo valdymo agentūros vykdyto konkurso teisėtumo, pasisakė:

Atsakymų į pateiktus klausimus būdu atliekamas žinių patikrinimas yra kiekvieno konkurso pretendentų vertinimo komisijos nario diskrecija; teismo vaidmuo apsiriboja įvertinimu, ar pretendentų vertinimo komisija neperžengė turimos vertinimo laisvės ribų; teismas, sprendžiantis bylą dėl asmens nepriėmimo į atitinkamas pareigas valstybės tarnyboje, veikia ne kaip kokia nors „apeliacinė egzaminų komisija“, o kaip jurisdikcinė institucija, sprendžianti, ar nebuvo pažeista egzamino (konkurso) tvarka ir asmens konstitucinė teisė lygiomis sąlygomis stoti į Lietuvos Respublikos valstybės tarnybą. Įstatymų leidėjas teisę tikrinti pretendentų į valstybės tarnybą gebėjimus atlikti valstybės tarnautojo pareigybes, dėl kurios vyksta konkursas, aprašyme nustatytas funkcijas bei nuspręsti, kuris iš kandidatų yra tinkamesnis atitinkamoms valstybės tarnautojo pareigoms užimti, suteikė pretendentų vertinimo komisijai. Teismas neturi teisės vykdyti pretendentų vertinimo komisijos funkcijas ir vertinti bei nustatyti konkurso laimėtoją. Pirmosios instancijos teismas pabrėžė, kad pagal Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo išaiškinimus teismo kompetencijai, nagrinėjant šio pobūdžio bylas, nėra priskirta teisė vertinti klausimų turinio ar jų sudėtingumo ir atsakymų į juos teisingumo, kai šie klausimai iš esmės yra atitinkantys tą valstybės tarnybos sritį, į kurią yra organizuojamas konkursas.

Apeliacinės instancijos teismas, vadovaudamasis aktualiu teisiniu reglamentavimu bei Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktika, akcentavo, kad pagrįstos abejonės dėl komisijos nario veiksmų skaidrumo ir nešališkumo, išreiškiamos konkurso dalyvio žodžiu arba raštu, privalo būti vertinamos kitų komisijos narių. Apeliacinės instancijos teismas sutiko su pirmosios instancijos teismo išvada, kad būtent Komisijai, sudarytai VTD direktoriaus 2020 m. lapkričio 5 d. įsakymu, buvo pavesta vykdyti Konkursą, taigi ir priimti visus su jo tinkamu organizavimu susijusius sprendimus, įskaitant ir išspręsti pretendento pareikšto nušalinimo Komisijos nariui klausimą. Apeliacinės instancijos teismas, įvertinęs bylos medžiagą (Komisijos posėdžio garso ir vaizdo įrašus), nustatė, kad pareiškėjo pareikšto nušalinimo klausimas buvo sprendžiamas dalyvaujant visiems Komisijos nariams, priimant bendrą sprendimą pareiškėjo pareikšto nušalinimo netenkinti.

Pareiškėjas prašyme dėl proceso atnaujinimo pateikia savo vertinimą dėl Komisijos nario A. S. (ŽŪM Teisės ir personalo skyriaus vedėjas) kompetencijos vertinti pareiškėją, pabrėždamas, kad jo pareigybės aprašymas į bylą nėra pateiktas ir jis negalėjo vertinti pareiškėjo ir neturėjo teisės priimti pareiškėjo skundžiamo protokolino sprendimo, kaip ir spręsti dėl pareiškėjo pareikštų nušalinimų kitoms dviem Komisijos narėms (pareiškėjo nurodoma, jo nuomone, netinkamai taikyta VAĮ 24 straipsnio 4 dalis). Dėl pareiškėjo kvestionuojamos Komisijos nario A. S. kompetencijos apeliacinės instancijos teismas pateikė savo vertinimą ir išvadas (nutarties 43 punktas), be kita ko, akcentuodamas, kad A. S. pareigybės aprašymo nuostatos, patvirtinančios jam pavestas funkcijas atstovauti įstaigai kitose valstybės institucijose, įstaigose bei organizacijose, vykdyti kitus pavedimus, buvo nurodytos atsakovo ŽŪM pateiktame atsiliepime pirmosios instancijos teismui, taip pat aptartos teismo posėdžio metu. Įgaliojimai Komisijos nariams atlikti funkcijas yra suteikti Departamento direktoriaus įsakymu sudarant Komisiją, todėl nėra teisinio pagrindo konstatuoti, kad Komisijos nariai, be kita ko, A. S., veikė be įgaliojimų ar juos peržengdami. Aptariamu aspektu pripažinti, kad buvo padarytas materialiosios teisės normų pažeidimas jas taikant, nėra pagrindo.

Pareiškėjas nagrinėjamoje byloje taip pat prašė kreiptis į Lietuvos Respublikos Konstitucinį Teismą su prašymu ištirti, ar Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. lapkričio 28 d. nutarimu Nr. 1176 „Dėl Priėmimo į valstybės tarnautojo pareigas tvarkos patvirtinimo“ (suvestinė redakcija nuo 2020 m. rugpjūčio 6 d.) patvirtinta Priėmimo į valstybės tarnautojo pareigas organizavimo tvarka ta apimtimi,

kuria nebuvo nustatyta teisė į pretendentų įvertinimo apeliaciją, *inter alia* (be kita ko) pretendentų į valstybės tarnautojo pareigas konkurso komisijos narių klausimus ir pretendentų atsakymus raštu, ar žodžiu, ar ir raštu, ir žodžiu, neprieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijos 30 straipsnio 1 daliai, 33 straipsnio 1 daliai, 48 straipsnio 1 daliai, 109 straipsnio 1 daliai, konstituciniam teisinės valstybės principui, Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo (suvestinė redakcija nuo 2020 m. liepos 8 d.) 3 straipsnio 1 dalyje įtvirtintam valstybės tarnybos teisingumo principui. Konstitucinis Teismas 2008 m. sausio 22 d. nutarime, aiškindamas aptariamų teisinių santykių (dėl konkursų į valstybės tarnautojų pareigas) pobūdį bei teismo vaidmenį sprendžiant šiuos ginčus, konstatavo, kad teismas, sprendžiantis bylą dėl asmens nepriėmimo į atitinkamas pareigas valstybės tarnyboje, veikia ne kaip „apeliacinė egzaminų komisija“, o kaip jurisdikcinė institucija, sprendžianti, ar nebuvo pažeista konkurso tvarka ir asmens konstitucinė teisė lygiomis sąlygomis stoti į Lietuvos Respublikos valstybės tarnybą. Atsižvelgęs į išdėstytas aplinkybes apeliacinės instancijos teismas pabrėžė, kad jam nekyla pagrįstų abejonių dėl Aprašo nuostatų konstitucingumo, todėl pareiškėjo prašymo netenkino.

2023 m. gegužės 3 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. eP-6-789/2023

Dėl pareiškėjo argumentų, kuriais pareiškėjas grindžia Rekomendacijų ir Reglamento negaliojimą dėl to, kad jie nebuvo viešai paskelbti ar nebuvo pateikti į bylą, teisėjų kolegija pažymi, kad nurodyti aktai yra paskelbti viešojoje erdvėje (Rekomendacijos paskelbtos Valstybės tarnybos portale <https://portalas.vtd.lt/upload/Rekomendacijos%20konkursu%20ir%20atranku%20komisiju%20nariams%20%20galutinis%202020.07.17.pdf>); Reglamentas paskelbtas Viešojo valdymo agentūros interneto svetainėje (<https://vva.lrv.lt/lt/teisine-informacija/teises-aktai>)). Nagrinėjamu atveju tiek teismas, tiek proceso šalys galėjo susipažinti su nurodytais dokumentais, todėl nėra pagrindo pripažinti esminį materialiosios teisės normų pažeidimą pareiškėjo prašyme nurodytais argumentais.

2023 m. birželio 7 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. eA-505-815/2023

Pareiškėjas nurodo, jog Komisijos narei A. Š. pareiškė ne prašymą nusišalinti, bet nušalinimą, o sprendimą priėmė vienasmeniškai Komisijos pirmininkė I. S.. Todėl, pasak pareiškėjo, nebuvo išspręstas A. Š. nušalinimo klausimas, kuris turėjo būti sprendžiamas ne Reglamento, kuris nebuvo paskelbtas, o VAI 24 straipsnyje nustatytas tvarka, t. y. sprendimą dėl pareigūno, valstybės tarnautojo, kito įstatymų nustatytą specialų statusą turinčio fizinio asmens ar darbuotojo nušalinimo nuo dalyvavimo administracinėje procedūroje priima viešojo administravimo subjekto vadovas ar jo įgaliotas asmuo. Apeliacinės instancijos teismo teisėjų kolegija pažymi, kad Komisija yra sudaryta kaip savarankiškas administravimo subjektas, kuris pagal VTD direktoriaus 2021 m. rugsėjo 7 d. įsakymą Nr. 27VK-2393, privalo organizuoti konkursą į Tarnybos Teisės ir personalo skyriaus vedėjo pareigas. Atitinkamai, visus nušalinimo klausimus ir turi spręsti pati Komisija, o ne VTD ir jo direktorius. Vadinasi, tai, kad A. Š. nušalinimo klausimą sprendė Komisija, be kita ko, jos pirmininkė, niekaip nepažeidžia jokių teisės aktų, be kita ko, VAI 24 straipsnio reikalavimų. Todėl klausimas, ar Reglamentas buvo tinkamai paskelbtas, šioje administracinėje byloje nėra aktualus, dėl jo apeliacinės instancijos teismo teisėjų kolegija nepasisako. Be to, tai, kad nušalinimo klausimas nėra įformintas Protokole, nepažeidžia teisės aktų reikalavimų, nes nušalinimo klausimas fiksuotas garso/vaizdo įrašė, kuris yra Protokolo dalimi.

Apeliacinės instancijos teismo teisėjų kolegija, visuminio teisinio reglamentavimo kontekste įvertinusi lingvistinę Reglamento 7.4 punkte įtvirtintos teisės normos konstrukciją, konstatuoja, kad (i) pagal paminėtą teisinį reglamentavimą Komisija pretendentų vertinimo organizavimo plano neprivalo sudaryti atskirame rašytiniame dokumente, (ii) Komisija Tvarkos aprašo 32 punkte nurodytą vertinimo organizavimo plane aptartą informaciją gali aptarti žodžiu, (iii) ne visa Komisijos aptarta pretendentų vertinimo organizavimo planą sudaranti informacija privalo būti raštu perteikta pretendentams (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2021 m. lapkričio 24 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. eA-3082-968/2021).

Teisėjų kolegija nustatytas faktines aplinkybes (žr. šios nutarties 97 p.) įvertinusi paminėto teisinio reglamentavimo ir pateiktų išaiškinimų (žr. šios nutarties 93–96 p.) kontekste, konstatuoja, kad Departamentas per VATIS pateiktais 2021 m. rugsėjo 7 d. pranešimais tinkamai įgyvendino Tvarkos aprašo 39 punkte įtvirtintą reikalavimą pateikti informaciją apie pretendentų vertinimo organizavimo plano turinį (t. y. pareiškėjui per VATIS buvo pateikta iš esmės visa šios nutarties 97 p. nurodyta informacija). Įvertinus paminėtą aplinkybę, apeliacinės instancijos teismo teisėjų kolegijai nekyla

abejonių, kad nagrinėjamu atveju Komisija prieš posėdį buvo žodžiu aptarusi Tvarkos aprašo 32 punkte nurodytą vertinimo organizavimo plane aptartiną informaciją, todėl šiuo aspektu Komisija nepadarė esminių konkurso organizavimo procedūros reikalavimų pažeidimų.

Dėl pretendentų vertinimo organizavimo plano laikymosi vertinant pretendentus, teisėjų kolegija pabrėžia, kad jai nekyla abejonių, jog Komisija (visi jos nariai) atrankos metu visiems pretendents taikė tą patį interviu metodą, uždavė vienodus tiesiogiai su Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Teisės ir personalo skyriaus vedėjo pareigybės aprašyme nurodytų kompetencijų ir gebėjimų patikrinimu susijusius klausimus, kurie buvo įvertinti laikantis dešimties balų sistemos (šiuo aspektu nėra jokio pagrindo teigti, kad Komisija nesilaikė Reglamento priede įtvirtintos rekomenduojamos vertinimo skalės). Todėl nėra jokio pagrindo teigti, kad Komisijos nariai piktnaudžiavo pretendentų į valstybės tarnybą žinių patikrinimo diskrecijos teise, pareiškėją kaip nors diskriminavo dėl amžiaus. Tai konstatavusi, teisėjų kolegija plačiau nepasisako dėl klausimų turinio, jų sudėtingumo, svarbumo, aktualumo ir panašiais aspektais, nes, kaip minėta, teismo kompetencijai nagrinėjant šio pobūdžio bylas nėra priskirta teisė vertinti klausimų turinio ar jų sudėtingumo ir atsakymų į juos teisingumo, kai šie klausimai iš esmės yra atitinkantys tą valstybės tarnybos sritį, į kurią yra organizuojamas konkursas.

2023 m. spalio 18 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A-2189-662/2023

Dėl prašymo įvertinti, ar Komisijos narių taikomas apklausos stilius buvo vienodas (ar kiti dalyviai taip pat buvo nutraukinėjami), ar toks stilius neprieštaravo etikos normoms, įvertinęs Departamento Rašte pateiktus argumentus, teismas pažymėjo, kad nors Departamentas nedetalizavo, kokiais konkrečiai atvejais buvo užduodami patikslinamieji klausimai ar nutraukiamas / stabdomas pareiškėjos pasisakymas, tačiau reaguodamas į pareiškėjos Skunde išdėstytą nusiskundimą apie galimą skirtingą pretendentų traktavimą interviu metu (įskaitant dėl nutraukimo ar stabdymo), pateikė paaiškinimą, kad buvo užduodami tie patys klausimai, o bendravimą su pareiškėja įvertino kaip nedarantį spaudimo pareiškėjai. Teismas darė išvadą, kad Departamentas iš esmės laikėsi pozicijos, kad patikslinamieji klausimai galėjo būti užduoti ir tai savaime nesudaro konkurso organizavimo pažeidimo. Teismas pažymėjo, kad pagal bendrą įrodinėjimo taisyklę, įrodinėja tas, kas teigia, o ne tas, kas neigia, todėl nagrinėjamu atveju pareiškėja turėtų įrodinėti, kad buvo ignoruotos tam tikros konkrečios aplinkybės. Teismas nustatė, kad skunde teismui pareiškėja nurodė, kad: „buvo nurodžiusi, kad jos pasisakymai / atsakymai į komisijos narių užduotus klausimus buvo pertraukinėjami, laidomos replikos, neišvengta asmeninio, t. y. nedalykinio pobūdžio vertinimų“. Visgi teismas konstatavo, kad iš skundo turinio matyti, jog tokių aplinkybių pareiškėja skunde nebuvo nurodžiusi. Teismas rėmėsi Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktika, kurioje ne kartą pasisakyta, kad teismui nėra priskirta teisė vertinti klausimų turinio ar jų sudėtingumo ir atsakymų į juos teisingumo. Šiuo atveju pareiškėja neskundė Konkurso rezultatą, o šios bylos dalykas – Raštas, kuriuo atsakyta į pareiškėjos Skundą ir teismas turi įvertinti Rašto pagrįstumą ir išsamumą, o ne Komisijos vertinimus ar visą interviu eigą, užfiksuotą įrašė. Teismo vertinimu, aptartų aplinkybių užtenka padaryti išvadai, kad Departamentas, reaguodamas į tokias aplinkybes, kokias Skunde nurodė pati pareiškėja, adekvačiai atsakė į Skunde išdėstytą nusiskundimą dėl Komisijos apklausos stiliaus.

2023 m. liepos 5 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. eA-644-556/2023

Apeliacinės instancijos teismas pažymi, kad tai, ar visi nelaimėję konkurso pretendentai atitinka keliamus reikalavimus, nėra susiję su pareiškėjo ginamomis subjektinėmis teisėmis ir su teismo priimtais reikalavimais. Pareiškėjas nenurodė konkrečios teisės normos, kurią Departamentas pažeidė, neinformuodamas pareiškėjo dėl kitų Konkurse dalyvavusių pretendentų atitikties specialiesiems reikalavimams. Tokia teisės aiškinimo ir taikymo praktika yra formuojama Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo nutartyse panašiose bylose (žr., pvz., 2022 m. rugsėjo 28 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eA-525-575/2022 ir kt.) (ABTĮ 15 str. 1 d.).

Dėl vertinimo plano ir jo laikymosi. Teisėjų kolegija, įvertinusi lingvistinę Reglamento 7.4 punkte įtvirtintos teisės normos konstrukciją, konstatuoja, kad (i) pagal paminėtą teisinį reglamentavimą Komisija pretendentų vertinimo organizavimo plano neprivalo sudaryti atskirame rašytiniame dokumente, (ii) Komisija Aprašo 32 punkte nurodytą vertinimo organizavimo plane aptartiną informaciją gali aptarti

žodžiu, (iii) ne visa Komisijos aptarta pretendentų vertinimo organizavimo planą sudaranti informacija privalo būti raštu perteikta pretendentams (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2021 m. lapkričio 24 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. eA-3082-968/2021). Byloje atsakovas nurodo, kad pretendentų vertinimo planas buvo aptartas (sudarytas) pretendentų vertinimo komisijos narių žodžiu, o pareiškėjas tai paneigiančių įrodymų nepateikė.

Vadovaujantis Aprašo 32 ir 39 punktais, darytina išvada, kad Departamentas ne vėliau kaip prieš 3 darbo dienas iki pretendentų vertinimo komisijoje pradžios per VATIS privalo pretendentams suteikti informaciją apie: 1) pretendentų vertinimą komisijoje datą, laiką ir vietą; 2) pretendentų vertinimo organizavimo plano turinį, t. y. (i) naudotinus vertinimo kriterijus ir metodus, (ii) tuo atveju, jeigu bus naudojamas daugiau nei vienas vertinimo metodas – vertinimo balų skaičiavimo procedūrą; (iii) tai, ar pretendentai bus vertinami telekomunikacijų galiniais įrenginiais (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2021 m. lapkričio 24 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. eA-3082-968/2021).

Departamentas per VATIS pateiktais pranešimais tinkamai įgyvendino Aprašo 39 punkte įtvirtintą reikalavimą pateikti informaciją apie pretendentų vertinimo organizavimo plano turinį. Įvertinus paminėtą aplinkybę, apeliacinės instancijos teismo teisėjų kolegijai nekyla abejonių, kad nagrinėjamu atveju Komisija prieš posėdį buvo žodžiu aptarusi Aprašo 32 punkte nurodytą vertinimo organizavimo plane aptartą informaciją, todėl šiuo aspektu Komisija nepadarė esminių konkurso organizavimo procedūros reikalavimų pažeidimų. Aprašo 32 punkte nurodyta nebaigtinė informacija, kuri turi būti aptarta pretendentams išsiunčiamame pretendentų vertinimo organizavimo plane, o kai kuri informacija (tokia kaip klausimų (užduočių) ir jų vertinimo kriterijų parengimas) yra susijusi išimtinai su vidiniu Komisijos darbo organizavimu, reikalingu jai pavestai užduočiai atlikti (t. y. atrinkti tinkamiausią kandidatą). Reglamento 7.4 punkte nurodyta, jog pretendentų į karjeros valstybės tarnautojų pareigas ar į pakaitinių valstybės tarnautojų pareigas vertinimo komisija prieš posėdį „sudaro / aptaria“ pretendentų vertinimo organizavimo planą pagal Aprašo 32 punktą.

Dėl pretendentų vertinimo organizavimo plano laikymosi vertinant pretendentus ir pareiškėjo argumentų dėl jo diskriminacijos dėl amžiaus, teisėjų kolegijos vertinimu, Komisija (visi jos nariai) atrankos metu pretendentams taikė tą patį interviu metodą, uždavė vienodus tiesiogiai su pareigybės, į kurią vyko konkursas, aprašyme nurodytų kompetencijų ir gebėjimų patikrinimu susijusius klausimus, kurie buvo įvertinti laikantis dešimties balų sistemos. Todėl nėra jokio pagrindo teigti, kad Komisijos nariai piktnaudžiavo pretendentų į valstybės tarnybą žinių patikrinimo diskrecijos teise, pareiškėją kaip nors diskriminavo dėl amžiaus.

Teisėjų kolegija, pasisakydama dėl pareiškėjo apeliacinio skundo argumentų dėl Komisijos narių nušalinimo, pažymi, kad Aprašo 26 punkte nustatyta, kad jeigu paaiškėja, kad komisijos narys yra pretendento tėvas, motina (įtėvis, įmotė), vaikas (įvaikis), brolis (įbrolis), sesuo (įseserė), senelis, senelė, vaikaitis, sutuoktinis, sugyventinis ar partneris (kai partnerystė įregistruota įstatymų nustatyta tvarka), artimas giminaitis ar asmuo, susijęs svainystės ryšiais, arba yra kitokių aplinkybių, kurios kelia abejonių dėl komisijos nario nešališkumo, komisijos narys turi nusišalinti. Apraše nėra numatyta pretendentų teisė nušalinti komisijos narius. Apraše yra numatyta pareiga nusišalinti komisijos nariams esant nurodytiems pagrindams.

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas kitose panašiose faktinėmis ir teisinėmis aplinkybėmis bylose jau yra pasisakęs, kad pareiškėjas turėjo teisę pareikšti nušalinimą nepaisant to, kad Apraše *expressis verbis* (aiškiais žodžiais; tiesiogiai) nėra įtvirtinta tokia konkurse dalyvaujančio asmens teisė. Šis teisės aiškinimas pagrįstas iš konkursų į valstybės tarnybą organizavimo pagrindinių principų kylančiais imperatyvais. Aprašo 3 punkte yra nustatyta, kad konkursas, atranka ar statuso atkūrimas organizuojami vadovaujantis nuostatomis, kad *inter alia* (be kita ko) priimami sprendimai, organizuojant konkursą, atranką ar statuso atkūrimą, turi būti skaidrūs, nešališki, pagrįsti ir aiškūs. Pagrįstos abejonės dėl komisijos nario veiksmų skaidrumo ir nešališkumo, išreiškiamos konkurso dalyvio žodžiu arba raštu, privalo būti vertinamos kitų komisijos narių. Kitaip aiškinant teisę, ribojant konkurse dalyvaujančių asmenų teisę pareikšti nušalinimą, nebūtų užtikrinamas konkurse dalyvaujančių asmenų teisinis tikrumas, kad priimami sprendimai atitinka VTĮ 3 straipsnio 1 dalies 8 ir 14 punktuose nustatytus reikalavimus. Kiti komisijos nariai, sprendžiantys komisijos nario nušalinimo klausimą, turi įvertinti, ar konkurse dalyvaujantis asmuo, pareikšdamas nušalinimą, laikosi sąžiningumo imperatyvų, nepiktnaudžiauja šia teise. Todėl procedūriniu požiūriu būtina skirtingai vertinti tuos atvejus,

kai *a priori* (iš anksto) yra akivaizdus naudojimosi nušalinimo teise nepagrįstumas. Tokiu atveju komisijos nariai, sprendžiantys nušalinimo klausimą, privalo tai konstatuoti ir atmesti pareiškimą dėl nušalinimo remdamiesi tik šiais teisiniais faktais. Tais atvejais, kai pareiškimas dėl nušalinimo grindžiamas vertinamaisiais teisiniais argumentais: nurodomi aiškūs, konkretūs kylančių abejonių dėl komisijos nario veiksmų skaidrumo ir / ar nešališkumo faktiniai pagrindai, komisijos nariai, sprendžiantys nušalinimo klausimą ir atmesdami pareiškimą dėl nušalinimo, žodžiu privalo motyvuoti savo sprendimą (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022 m. birželio 23 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eA-349-552/2022, 2022 m. gruodžio 21 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eA-707-415-2022). Nagrinėjamu atveju apeliacinės instancijos teismas neturi pagrindo spręsti, kad Komisijos narių nušalinimo (nusišalinimo) klausimas buvo išspręstas netinkamai.

Dėl tarnybos pratęsimo sulaukus 65 m.

2023 m. lapkričio 22 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-2492-575/2023

VTĮ 49 straipsnio 8 dalyje, be kita ko, numatyta, kad karjeros valstybės tarnautojo, kuriam suėjo 65 metai, valstybės tarnyba gali būti pratęsta, jeigu jo tarnybinė veikla per paskutinius trejus metus buvo vertinta tik gerai arba labai gerai ir jis neturi galiojančių tarnybinių nuobaudų. Šio amžiaus sukakusio valstybės tarnautojo tarnybą jo sutikimu gali pratęsti jį į pareigas priėmęs asmuo.

Teisėjų kolegijos nuomone, įstatymų leidėjas šiose normose panaudodamas konstrukcijas „gali būti pratęsta“, „gali pratęsti“ pabrėžė, kad vien tik valstybės tarnautojo sutikimo dėl valstybės tarnybos pratęsimo nepakanka ir jis neturi teisės reikalauti, kad jo tarnyba būtų pratęsta nepaisant valstybės institucijos valios. Teisėjų kolegija, aiškindama šias teisės normas pažymi, kad tam, kad karjeros valstybės tarnautojo, kuriam suėjo 65 metai, valstybės tarnyba būtų pratęsta būtina abiejų šalių valia. Kartu teisėjų kolegija pažymi, kad atsižvelgiant į bendruosius valstybės tarnybos principus, tokius kaip skaidrumas, viešumas, profesionalumas, sąžiningumas ir nešališkumas, valstybės institucija absoliučios diskrecijos neturi ir 65 metų sukakusio valstybės tarnautojo tarnybos pratęsimo klausimą privalo spręsti, atsižvelgiant į objektyvias institucijos veiklos sąlygas, poreikius ir įvertinus konkretaus tarnautojo tarnybinę veiklą. Sprendimo dėl valstybės tarnautojo tarnybos pratęsimo motyvai turi būti atskleisti ir pratęsimo klausimas negali būti sprendžiamas asmenis diskriminuojant ar pažeidžiant jų konstitucines teises.

Apeliantė N. A. teigia, kad ji buvo diskriminuojama, pažeistas lygiatėsiškumo principas, kad jos atleidimo metu NŽT skelbė naujus konkursus, kitų dirbančių NŽT valstybės tarnautojų sukakusių 65 m. tarnyba būdavo pratęsiama, ji galėtų dirbti nuotoliniu būdu. Dėl šių argumentų teisėjų kolegija pažymi, kad byloje esantys įrodymai patvirtina, kad NŽT klausimą dėl valstybės tarnautojo tarnybos pratęsimo sprendė objektyviai, pareiškėjai atskleidė, dėl ko šis sprendimas priimamas t. y., kad NŽT nuo 2024 m. sausio 1 d. bus reorganizuojama, dalis jos funkcijų bus perduota savivaldybėms ir kitoms įstaigoms, bus mažinamas ir NŽT maksimalus leistinas pareigybių skaičius.

Be to, šioje byloje įrodyta, kad NŽT yra valstybės institucija, šiuo metu turinti 50 teritorinių padalinių – teritorinių skyrių, kurie neturi savarankiško subjektiškumo. Teritorinių skyrių (taip pat Tauragės ir Pagėgių skyriaus) darbuotojai atstovauja NŽT pagal jiems suteiktus Nacionalinės žemės tarnybos direktoriaus įgaliojimus ir veikia NŽT vardu. Teritoriniai padaliniai veikia skirtingose savivaldybėse, o tai reiškia ir skirtingą jų darbo krūvį, vykdomų užduočių bei atliekamų funkcijų kiekį, kas lemia ir nevienodą valstybės tarnautojų poreikį juose.

Dėl laimėjus konkursą įgytos teisės įgyvendinimo pasikeitus tvarkai (diplomatinė tarnyba)

2023 m. balandžio 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1140-492/2023

Byloje nustatyta, kad pareiškėjas į diplomatinės tarnybos rezervą buvo įtrauktas po to, kai 2018 m. rugsėjo 18 d. laimėjo URM skelbtą konkursą. Pareiškėjas pastarojoje atrankoje dalyvavo ir į Rezervą buvo įtrauktas, vadovaujantis užsienio reikalų ministro 2003 m. gegužės 28 d. įsakymu Nr. 92 patvirtintuose Konkurso į Lietuvos Respublikos diplomatinę tarnybą nuostatuose įtvirtinta tvarka. Ši tvarka neteko galios nuo 2020 m. rugpjūčio 14 d., įsigaliojus Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministro 2020 m. rugpjūčio 13 d. įsakymu Nr. V-217 patvirtintam Konkurso į Lietuvos Respublikos diplomatinę tarnybą organizavimo tvarkos aprašui. Vadovaudamasi naujai patvirtintu Tvarkos aprašu, URM 2020 m. rugsėjo 17 d. paskelbė konkursą į diplomatinę tarnybą, kuriame nelaiškė galiojančiais pareiškėjo 2018 metų konkurso rezultatų ir jam suteikto statuso.

Kaip minėta, bylos šalys nesutaria dėl to, ar pareiškėjas galėjo turėti pagrįstą lūkestį, kad pasikeitus atrankos į diplomatinę tarnybą tvarkai toliau bus remiamasi jo pagal nebegaliojančią atrankos į tokią tarnybą tvarką įformintais konkurso rezultatais, t. y. kad pareiškėjui dalyvaujant pagal Tvarkos aprašą paskelbtame konkurse, jam nereikės dalyvauti dalyje atrankos procedūrų. Todėl, siekiant išspręsti byloje kilusį ginčą, būtina atskirai apžvelgti ir įvertinti Nuostatuose ir Tvarkos apraše įtvirtintą reglamentavimą bei jo skirtumus.

Pateiktą teisinį reguliavimą įvertinus nagrinėjamoje byloje nustatytų faktinių aplinkybių kontekste, matyti, jog panaikindamas Nuostatus ir Tvarkos apraše nustatydamas naują konkurso į diplomatinę tarnybą organizavimo tvarką, užsienio reikalų ministras įgyvendino teisės aktuose jam *expressis verbis* (aiškiais žodžiais; tiesiogiai) įtvirtintą diskreciją (žr. šios Nutarties 41–43 p.) egzistuojančią atrankos tvarką pripažinti neefektyvia ir spręsti dėl to, kokia atrankos tvarka atitiktų susiklosčiusią faktinę situaciją (neužimtų diplomatų pareigybių skaičių ir tai, kad niekas iš į Rezervą įrašytų asmenų neišreiškė noro jas užimti) bei užtikrintų valstybės poreikius diplomatinės santykių srityje. Tai darydamas, užsienio reikalų ministras elgėsi apdairiai, atidžiai ir rūpestingai, o pagrindo vertinti, jog tvirtindamas naują konkurso į diplomatinę tarnybą organizavimo tvarką akivaizdžiai nesivadovavo bendraisiais teisės principais, *inter alia* atsakingo valdymo ir gero viešojo administravimo standartais bei siekė nesilaikyti teisės aktų reikalavimų ar diskrecijos ribų ir šios diskrecijos suteikimo jam tikslų, nėra.

Dėl vieno iš dviejų pretendentų pasirinkimo

2023 m. sausio 11 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-140-552/2023

Ministerijai nusprendus neprašyti Departamento kito iš eilės pretendento ir tokio savo sprendimo nepagrindžiant jokių motyvuotu rašytiniu dokumentu, pirmosios instancijos teismas pagrįstai panaikino tokio nemotyvuoto sprendimo sukeltas teises pasekmes, t. y. panaikino Departamento sprendimą Konkursą laikyti neįvykusiu ir įpareigojo Ministeriją priimti motyvuotą rašytinį sprendimą dėl tolimesnės 2021 m. balandžio 19 d. konkurso Aplinkos apsaugos departamento direktoriaus pareigoms užimti eigos. Atsakovo apeliacinio skundo argumentai, kad Departamento atrinktas kandidatas, atsisakęs toliau dalyvauti konkurse ir užimti Aplinkos apsaugos departamento direktoriaus pareigas (ne pareiškėjas), buvo surinkęs daugiau balų ir vertinamas geriau nei likęs pretendentas, nepaneigia pirmosios instancijos teismo sprendimo išvadų. Pažymėtina, kad tokie motyvai galėjo būti išdėstyti motyvuotame rašytiniame sprendime dėl tolimesnės Konkurso eigos. Nesant priimto tokio pobūdžio ir teisinės reikšmės sprendimo motyvų, vėlesni Ministerijos argumentai, išdėstyti procesiniuose dokumentuose teismui, nepaneigia pirmosios instancijos teismo išvadų dėl pareigos motyvuoti tokį sprendimą.

Dėl nepriekaištingos reputacijos vertinimo

2023 m. gegužės 17 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1344-821/2023

Bylos duomenimis nustatyta, kad skundžiamu Įsakymu atsakovas nusprendė neskirti konkursą Kalėjimų departamento Veiklos organizavimo skyriaus patarėjo pareigoms užimti laimėjusio pareiškėjo E. K. į šias pareigas vadovaudamasis Valstybės tarnybos įstatymo 9 straipsnio 2 dalies 5 punktu, numatančiu, kad į valstybės tarnautojo pareigas negali būti priimtas asmuo „kitų įstatymų nustatytais atvejais“, Vidaus tarnybos statuto 7 straipsnio 4 dalimi, pagal kurią „karjeros valstybės tarnautojams, tarnaujantiems ir siekiantiems tarnauti statutinėse įstaigose, taikomos šio statuto 11 straipsnio 2 dalies 2 punkto ir 16 straipsnio 1 dalies 5 ir 7 punktų nuostatos“, Aprašo 61 punktu, tai pat atsižvelgdamas į Kalėjimų departamento Imuniteto skyriaus 2021 m. sausio 20 d. tikrinimo išvadą Nr. TA-6, kurioje nurodyta, jog pareiškėjas „formaliai atitinka nepriekaištingos reputacijos reikalavimus, tačiau įžvelgtini neigiami aspektai – asmens padarytas pažeidimas traktuotinas kaip nesuderinamas su bausmių vykdymo sistemoje taikomomis vertybėmis, veiklos skaidrumo politika bei teigiamo įvaizdžio formavimu“. Priimtą sprendimą atsakovas iš esmės grindė Vidaus tarnybos statuto 16 straipsnio 1 dalies 7 punktu, pagal kurį „į vidaus tarnybą negali būti priimtas asmuo: <...> 7) apie kurį yra nustatyta kitų patikrintų kompromituojančių duomenų“. Iš byloje surinktų įrodymų bei teismui pateiktų procesinių dokumentų turinio matyti, kad atsakovas kaip Vidaus tarnybos statuto 16 straipsnio 1 dalies 7 punkte nurodytus „kitus patikrintus kompromituojančius duomenis“ vertino šioje byloje neginčijamą faktą, kad pareiškėjas 2017 m., eidamas Kauno tardymo izoliatoriaus direktoriaus pareigas, padarė tris šurkščius

tarnybinius nusižengimus, už kuriuos jam buvo skirta griežčiausia tarnybinė nuobauda – atleidimas iš pareigų, bei išimtinai su paminėtų pažeidimų turiniu susijusias aplinkybes.

Apeliacinės instancijos teismo teisėjų kolegija byloje surinktų įrodymų, aktualaus teisinio reglamentavimo, pareiškėjo ir atsakovo procesiniuose dokumentuose pateiktų paaiškinimų kontekste įvertinusi Departamento direktoriaus Įsakymą neskirti pareiškėjo į konkurso būdu laimėtas valstybės tarnautojo pareigas, konstatuoja, kad Įsakyme nepagrįstai pripažinta, kad pareiškėjo daugiau nei prieš 3 metus padaryti trys šiurkštūs pažeidimai ir už juos skirtos tarnybinės nuobaudos (atleidimo iš pareigų) pasekmės (padariniai) laikytinos Vidaus tarnybos statuto 16 straipsnio 1 dalies 7 punkte nurodytais „kitais patikrintais kompromituojančiais duomenimis“, kadangi šios faktinės aplinkybės yra reikšmingos konstatuojant asmens nepriekaištingą reputaciją (Vidaus tarnybos statuto 16 str. 1 d. 1 p., 9 str. 2 d.).

Dėl tarnybinės veiklos vertinimo

Dėl kompetencijų ir gebėjimų vadovaujančias pareigas užimantiems asmenims

2023 m. balandžio 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1480-552/2023

Teismas sprendė, kad Motyvuotame siūlyme itin išsamiai aprašyti gebėjimai atlikti pareigybes aprašyme nustatytas funkcijas bei kvalifikacijos vertinimas, pateikti išsamūs kompetencijų vertinimo rezultatai, tiesioginis vadovas pareiškėjo 2021 m. tarnybinę veiklą vertino nepatenkinamai, siūlė pareiškėją atleisti iš tarnybos. Motyvuotas siūlymas apima net keliasdešimt lapų, todėl teismas vertino, kad pareiškėjo tarnybinė veikla buvo vertinama atsakingai ir tarnybinės veiklos vertinimui buvo skirta pakankamai daug dėmesio ir laiko.

Teismas pabrėžė, kad Vertinimo komisija dėjo pastangas įgyvendinti 2022 m. kovo 8 d. pareiškėjo pateiktą prašymą įvertinti jį Vertinimo komisijoje, ruošėsi posėdžiui, susipažino ir išanalizavo pareiškėjo vertinimo formą, posėdį vykdė, tačiau dėl paties pareiškėjo poelgių, jo valios išraiškos nebepalaikyti savo prašymo būti įvertintam tos Komisijos, kurios sudėtį žinojo prieš Komisijos posėdį, kurios posėdyje sutiko dalyvauti ir dalyvavo, Komisijai buvo sukelti paminėti trukdymai. Vertinimo komisijos posėdyje pareiškėjui buvo suteikta galimybė nurodyti aplinkybes, kodėl nesutinka su tiesioginio vadovo surašytu 2022 m. vasario 18 d. motyvuotu siūlymu, siūlymu atleisti jį iš pareigų, pareiškėjas turėjo galimybes pateikti šias aplinkybes pagrindžiančius įrodymus ir (ar) kitą informaciją, tačiau šiomis galimybėmis nepasinaudojo laisva valia ir savo sprendimu.

Teismas padarė išvadą, kad Vertinimo komisijos posėdis įvyko, pareiškėjas su Vertinimo komisijos data ir laiku sutiko, Vertinimo komisijos posėdyje dalyvavo, savo teises įgyvendino tokia apimtimi, kokia pats pasirinko laisva valia, ir savo sprendimu. Teismas sutiko su atsakovo nuomone, kad pareiškėjas įvairiomis priemonėmis trukdė ir vilkino savo kasmetinio tarnybinės veiklos vertinimo procedūrą pabaigą, galimai siekė išprovokuoti Komisijos pažeidimus. Teismas nurodė, kad pareiškėjas pats inicijavo Komisijos veiklą, išėjo į nedarbingumą, vėliau kasmetines atostogas, po kurių grįžęs sutiko su Komisijos posėdžio data ir laiku, atvyko į Komisijos posėdį ir jame dalyvavo, tačiau, nesulaukęs jį tenkinančio sprendimo, iš Komisijos posėdžio pasišalino, reikalavo keisti Komisiją, reikalavo atidėti Komisijos posėdį, nors posėdis jau vyko ir t. t., tuo pažeisdamas proporcingumo, ekonomiškumo ir kitus principus, proceso šalių interesų pusiausvyrą.

Teismas, atsižvelgęs į 2022 m. sausio 25 d. Klaipėdos apygardos teismo atlikto tikslinio Plungės apylinkės teismo pirmininko E. J. veiklos efektyvumo patikrinimo aktą Nr. 2-23, sutiko su atsakovo nurodyta nuomone, kad pareiškėjo kompetencijų, gebėjimų trūkumas užimamoms pareigoms ir yra pagrindinė problema, į kurią įstaigos vadovas negali nereaguoti, tačiau kurią pats pareiškėjas bando pateikti kaip teismo pirmininko ar kitų asmenų nusistatymą prieš jį. Pažymėtina, kad pareiškėjas nesutiko netgi su įstaigos išorinio administratoriaus siūloma mediacija - tai patvirtina, kad pareiškėjas savo darbovietės veiklos ribose diktuoja tik savo sąlygas, nesugeba priimti kompromiso. Teismas akcentavo, kad Klaipėdos apygardos teismui pateikus Plungės apylinkės teismo veiklos organizavimo ir organizacinės kontrolės sistemos planinio kompleksinio patikrinimo aktą, nustatyta daug trūkumų teismo administracijos, kuriai vadovavo pareiškėjas, veikloje. Plungės apylinkės teisme sukurta tokia struktūra, kuri kancleriui suteikia galimybę tinkamai organizuoti darbą: kancleris turi jam tiesiogiai pavaldžius Ūkio skyriaus vedėją, Archyvo skyriaus vedėją, Raštinės skyriaus vedėją, du finansininkus ir kitų jam pavaldžių darbuotojų, tačiau, kaip nurodo atsakovas, teismo veikla strigo ir tai buvo pastebima ne tik iš ūkinės, techninės pusės, bet ir iš žmogiškųjų išteklių valdymo. Situaciją vis blogino pareiškėjo nekompetencija ir

gebėjimų trūkumas, nesiliaujantys pareiškėjo atsiliepiantys ir atsisakymai vykdyti pareigas, dėl pasirinktų pareiškėjo savigynos metodų teismo darbuotojai buvo klaidinami ir įtraukiami į priešiškas situacijas, teismo pirmininkui sprendžiant ketverių vienas nuo kito nutolusių teismo rūmų problemas, nebuvo sulaukiama pagalbos.

Teismas pažymėjo, kad ne tik atsakovas, bet ir įstaigos išorinio administratoriaus sudaryta komisija pastebėjo, kad pareiškėjui trūksta tam tikrų savybių, siekiant tinkamai įsivertinti savo, kaip aukščiausią pareigybės lygmenį Lietuvoje užimančio asmens, gebėjimus ir kompetencijas.

Teismas padarė išvadą, kad dėl pareiškėjo nekompetencijos, gebėjimų trūkumo, užduočių nevykdymo / netinkamo vykdymo, susiformavo darbui nepalankūs tarnybiniai santykiai, dėl kurių tolimesnis pareiškėjo pareigų vykdymas ir sklandi įstaigos veikla buvo sudėtinga, atsakovas objektyviai nebeturėjo galimybių tęsti su pareiškėju darbo santykių, leidžiančių užtikrinti tinkamą, efektyvų Plungės apylinkės teismo administracijos bei visos įstaigos darbą. Naudodamasis jam suteiktomis pareigomis ir teisėmis, teismo pirmininkas įvertino pareiškėjo tarnybinę veiklą nepatenkinamai ir priėmė teisėtą ir pagrįstą įsakymą atleisti pareiškėją iš pareigų.

Dėl vertinimo išsamumo

2023 m. kovo 8 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-224-968/2023

Teisėjų kolegija, pakartotinai nutarties 20 punkte paminėto teisinio reglamentavimo kontekste įvertinusi byloje surinktus įrodymus, prieina prie išvados, kad pirmosios instancijos teismas motyvuotai konstatavo, jog, atliekant pareiškėjo tarnybinės veiklos vertinimą, buvo padaryti esminiai procedūriniai pažeidimai (t. y. (i) iš Komisijos posėdžio garso įrašo negalima nustatyti, kokie buvo konkretūs visų komisijos narių motyvai pareiškėjo 2020 metų tarnybinę veiklą įvertinti „gerai“, o ne „labai gerai“, (ii) Komisijos nariai netikrino, ar Viršininko išvada yra pagrįsta, neįsitikino ar tiesioginis vadovas, vertindamas pareiškėjo gebėjimus atlikti pareigybės aprašyme nustatytas funkcijas ir jo kvalifikaciją, laikėsi teisės aktų nuostatų, (iii) pareiškėjo tiesioginiam vadovui nebuvo suteikta galimybė išsamiau apibūdinti pareiškėjo tinkamumą einamoms pareigoms, nebuvo pateikti klausimai, susiję su pareiškėjo kvalifikacija ir tarnybinės veiklos rezultatais, (iv) Komisija Viršininko išvadą išnagrinėjo paviršutiniškai ir formaliai, posėdžio metu nebuvo ištirtos šiai bylai visos reikšmingos aplinkybės (taip pat ir dėl pareiškėjo fizinio pasirengimo atitikties reikalavimams), nerinko dokumentinių įrodymų, kurie yra itin svarbūs asmens tarnybinę veiklą įvertinant „labai gerai“), todėl pagrįstai tenkino pareiškėjo skundą.

Dėl tarnybinės atsakomybės

Dėl išvados neišsamumo, teisės į gynybą

2023 m. lapkričio 15 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-2339-575/2023

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas ištyręs bylos medžiagą mano, kad pirmosios instancijos teismas pagrįstai esminiu Išvados pažeidimu pripažino tai, kad joje nėra nurodomas konkretus laikas, kada pareiškėja J. M. padarė kiekvieną iš jai inkriminuojamų pažeidimų. Pažeidimo padarymo laikas yra reikšmingas ne tik sprendžiant senaties klausimus, bet ir faktinio ir teisinio pagrindų vertinimui. Byloje nagrinėjamu atveju nei Pranešime, nei Išvadoje nebuvo duomenų apie tarnybinio nusižengimo ar veikos, žeminančios pareigūno vardą, padarymo laiką. Nesant duomenų, kada pareiškėja J. M. savo pareigų neatliko ar jas atliko netinkamai, nebuvo jai sudaryta galimybė tinkamai gintis.

Apelianto Lietuvos kalėjimų tarnybos akcentuojama aplinkybė, jog pareiškėjos atžvilgiu buvo atliekamas ikiteisminis tyrimas ir tai, kad pareiškėja dalyvavo ikiteisminio tyrimo procese bei buvo supažindinta su Kauno apygardos prokuratūros Alytaus apylinkės prokuratūros 2022 m. gruodžio 19 d. nutarimu nutraukti ikiteisminį tyrimą, savaime neleidžia daryti išvados, kad pareiškėja žinojo, jog tarnybinis patikrinimas buvo atliekamas dėl galimų pažeidimų, padarytų 2022 m. kovo 21, 22 dienomis.

Pirmosios instancijos teismas pagrįstai esminiu Išvados pažeidimu pripažino ir tai, kad iš Išvados turinio nėra galima suprasti, kokie konkretūs įrodymai patvirtina pareiškėjos padarytus Išvadoje nurodytus pažeidimus. Apeliantas Lietuvos kalėjimų tarnyba niekaip nepaneigė pirmosios instancijos teismo išvados, kad Nutarime dėl ikiteisminio tyrimo nutraukimo nurodyti faktai nėra prilyginami įsiteisėjusiu teismo sprendimu nustatytiems faktams, kurie turi prejudicinę reikšmę, todėl atliekant tarnybinį patikrinimą jie turi būti vertinami savarankiškai, byloje esančių įrodymų kontekste.

Iš Išvados turinio matyti, kad nebuvo atliktas pareiškėjos pateiktų paaiškinimų vertinimas, t. y. jie buvo visiškai ignoruojami. Tai pirmosios instancijos teismas pagrįstai pripažino esminiu teisės į gynybą pažeidimu. Apeliantas Lietuvos kalėjimų tarnyba apeliaciniame skunde niekaip nepaaiškino, kodėl nebuvo atliktas pareiškėjos pateiktų paaiškinimų vertinimas.

Pažymėtina ir tai, kad iš Išvados nėra aišku, ar visi joje išvardyti veiksmai buvo kvalifikuoti kaip netinkamas pareigų atlikimas ir(ar) pareigūno vardo pažeminimas, o jeigu ne visi, tai kurie konkrečiai tokiais laikytini, ir koks konkrečiai teisės norminis aktas (jo punktas) buvo taikomas.

Apibendrinant išdėstyta, pirmosios instancijos teismo išvados, kad nagrinėjamu atveju Išvadoje nėra pakankamai argumentų pareiškėjos kaltei pagrįsti, Išvadoje tinkamai nenustatytas pareiškėjai inkriminuoto tarnybinio nusižengimo sudėties faktinis pagrindas, Išvada kaip sudėtinė Įsakymo dalis neatitinka Viešojo administravimo įstatymo reikalavimų tokio pobūdžio aktui, atitinka byloje esančią medžiagą ir apeliantas Lietuvos kalėjimų tarnyba jų nenuginčijo.

Teismas pripažino atleidimą neteisėtu.

Dėl pareigūno išsaugojimo

2023 m. rugsėjo 6 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-2095-552/2023

Nagrinėjamu atveju pareiškėjui skirta pati griežčiausia Vidaus tarnybos statute įtvirtinta nuobauda – atleidimas iš vidaus tarnybos. Iš bylos duomenų nustatyta, kad pareiškėjas neturėjo galiojančių tarnybinių nuobaudų, jis buvo skatintas 6 kartus, tarnauja policijoje nuo 2015 metų, teigiamai charakterizuojamas. Teisėjų kolegijos vertinimu, atleidimas iš pareigų, kaip griežčiausia tarnybinė nuobauda, turėtų būti taikoma tik kraštutiniu atveju, nes ir pačiai valstybei žalinga atleisti pareigūną, kuris jau turi įgijęs tam tikrą išsilavinimą ir patirtį, iš esmės savo pareigas atlieka tinkamai, valstybė yra investavusi į jo mokymą ir kvalifikacijos kėlimą. Nors tarnybinio patikrinimo išvadoje aptartas vienkartinis pareiškėjo elgesys yra netoleruotinas ir nesuderinamas su policijos pareigūno užimamu statusu (sumušimas, tazerio panaudojimas ir pan.), tačiau įvertinus visumą byloje nustatytų aplinkybių, be kita ko pareiškėjo neteisėtų veiksmų trukmę ir pobūdį, kaltės laipsnį, jo teigiamą charakteristiką, Nukentėjusiojo agresyvų elgesį ir grasinimus, teisėjų kolegija sprendžia, kad nagrinėjamu atveju bausmės tikslai gali būti pasiekti paskyrus pareiškėjui ir švelnesnę tarnybinę nuobaudą.

Dėl neišsamaus tyrimo

2023 m. lapkričio 29 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-1605-1047/2023

Teisėjų kolegija pritaria pirmosios instancijos teismo išvadai, kad nagrinėjamu atveju atsakovas netinkamai ištyrė tarnybinių nusižengimų ir šis pažeidimas galėjo turėti esminės įtakos teisėto sprendimo priėmimui. Skundžiamame Įsakyme nurodyta, kad tarnybinė nuobauda – papeikimas – pareiškėjai skiriama atsižvelgus, be kita ko, į Išvadą, o Išvados skirtingose dalyse nurodytos skirtingos teisės normos, kurių pažeidimas inkriminuojamas pareiškėjai, taip pat teisės normos nesusietos su faktinėmis aplinkybėmis, pareiškėjai Pranešimas ir Papildomas pranešimas prašant pasiaiškinimo įteikti abstrakčiai nurodant faktines aplinkybes, nekonkretizuojant, kokių pareigų pažeidimu pareiškėja įtariama. Tarnybinio patikrinimo metu liko neištirtos esminės aplinkybės, lemiančios įvykių teisinį kvalifikavimą – ar pareiškėja nuotraukoje užfiksuota pertraukos pavalgyti ir pailsėti metu, ar buvo elektroninės sistemos veikimo sutrikimų, kai su sistema turėjo pareigą dirbti pareiškėja, ar buvo pareiškėjos kaltė.

Dėl pareigūno vardo pažeminimo

2023 m. gruodžio 6 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-2384-463/2023

Pareiškėjas yra sulaikytas dėl muštynių bare.

Nagrinėjamos bylos kontekste akcentuotina, kad reikalavimas nustatyti akivaizdų vidaus tarnybos sistemos autoriteto pažeminimą, pasitikėjimo vidaus reikalų įstaiga griovimą arba jos kompromitavimą, yra vertinamojo pobūdžio bei sietinas su visuomenėje galiojančių įprastinių moralės nuostatų ir teisėtų lūkesčių, kurių visuomenė tikisi iš pareigūnų, požiūriu. Todėl šios pasekmės gali būti nustatytos, atsižvelgiant į pareigūno padaryto pažeidimo pobūdį, jo kaltės formą, pažeidimo padarymo aplinkybes, pažeidimu sukeltas pasekmes ir kt. bei į tai, ar pareigūno padaryta veika akivaizdžiai kertasi su visuomenėje galiojančiomis moralės nuostatomis bei visuomenės teisėtais lūkesčiais, kurių visuomenė

tikisi iš pareigūnų. Tokiam įvertinimui nėra reikšminga, ar pažeidimo faktas buvo nustatytas (ir buvo vertinamas) viešai, t. y. ar jis buvo nustatytas matant visuomenės atstovams, ar jis turėjo atitinkamą atgarsį visuomenėje. Taip pat nėra reikšminga, ar tai įvyko pareigūnui atliekant (arba ne) savo tarnybines pareigas, ar tuo metu pareigūnas turėjo (arba ne) jo statusą atitinkančius atributus, t. y. buvo ar nebuvo su uniforma (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2017 m. birželio 7 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-3671-520/2017).

Tarnybinio patikrinimo išvadoje, kuri yra sudėtinė Įsakymo dalis, atsakovas, įvertinęs visus surinktus įrodymus, susijusius su pareiškėjo veiksmais bei jo elgesiu (žr., šios nutarties 7.9 punktą), konstatavo, kad pareiškėjas teisei priešingais veiksmais pažeidė pareiškėjo veiklą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus ir savo elgesiu pažemino pareigūno vardą bei sulaužė pareigūno priesaiką, todėl yra faktinis ir teisinis pagrindas pareiškėją atleisti iš vidaus tarnybos. Minėtą išvadą patvirtina byloje esanti medžiaga: policijos pareigūnų G. B. ir A. M. 2022 m. lapkričio 24 d. tarnybiniai pranešimai, PAGD 2022 m. lapkričio 24-26 d. ir 2022 m. gruodžio 15 d. pranešimai dėl tarnybinio nusižengimo, pareiškėjo 2022 m. lapkričio 30 d. ir 2022 m. gruodžio 22 d. paaiškinimai dėl galimai padaryto tarnybinio nusižengimo, pareiškėjo 2022 m. lapkričio 24 d. prašymas atleisti jį iš vidaus tarnybos, liudytojos (baro darbuotojos) 2022 m. lapkričio 25 d. apklausos protokolas, įvykio vietos apžiūros 2022 m. lapkričio 24 d. protokolas, kitų objektų apžiūros 2022 m. lapkričio 25 d. protokolas, Valstybinės teismo medicinos tarnybos toksikologijos laboratorijos specialisto išvada bei vaizdo kamerų įrašai. Tarnybinio patikrinimo išvadoje nurodyti pažeidimai, jų turinys aiškiai bei nuosekliai atskleidžiamas Tarnybinio patikrinimo išvadoje bei skundžiamame teismo sprendime bei patvirtinti byloje esančiais minėtais įrodymais.

2023 m. balandžio 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1587-662-2023

Byloje nustatyta, kad tik pati pareiškėja naudojosi savo 2016 metais sukurta „Facebook“ asmenine paskyra (t. y. jokie pašaliniai asmenys jos paskira nesinaudojo) ir ginčo laikotarpiu pareiškėjos profilis buvo viešas. Nuotraukose pareiškėja yra užfiksuota dėvinti tarnybines VPGT uniformą, o ant nuotraukų yra užsidėjusi rėmelius su draudžiamąja simbolika bei užrašais, reiškiančiais pasididžiavimą priešiškos valstybės pergalėmis – t. y. panaudoti rėmeliai su frazėmis „*Aš didžiuojuosi. 75 m. pergalė!*“ ir „*Kol mes prisimename – jie gyvi. Gegužės 9-oji*“. Nurodyta informacija buvo paskelbta viešai – interneto tinklalapyje „Alfa.lt“, t. y. visuomenei buvo pateikta / atskleista informacija apie pareiškėjos elgesį viešojoje erdvėje, kurioje yra nurodomos jos pareigos bei pateikiamos Nuotrauka Nr. 1 ir Nr. 2, aptariamasi draudžiamųjų ženklų ir frazių, reiškiančių palaikymą ir didžiavimąsi priešiškos Lietuvai valstybės pergalėmis, kuriose pareiškėja atpažįstama kaip VPGT pareigūnė iš dėvimos tarnybinės uniformos

Teisėjų kolegijos vertinimu, pareiškėja tokiais savo veiksmais darydama ANK 524 straipsnio 1 dalyje nustatytą administracinį nusižengimą (Nacistinės Vokietijos, SSRS ar Lietuvos SSR vėliavos ar herbo, vėliavų, ženklų ar uniformų, kurių sudedamoji dalis yra nacistinės Vokietijos, SSRS ar Lietuvos SSR vėliava ar herbas, nacistinių ar komunistinių organizacijų simbolių ar uniformų, nacistinės Vokietijos, SSRS ar Lietuvos SSR vėliavos ar herbo, nacistinės svastikos, nacistinio SS ženklo, sovietinio kūjo ir pjautuvo ženklo, sovietinės raudonos penkiakampės žvaigždės ženklo pagrindu sudarytų vėliavų ar ženklų, atsakingų už Lietuvos gyventojų represijas Vokietijos nacionalsocialistų ar SSRS komunistų partijos vadovų atvaizdų, totalitarinių ar autoritarinių režimų simbolių, kuriuos šie režimai naudojo ar naudoja jų įvykdytai ar vykdomai karinei agresijai, vykdomiems ar įvykdytiems nusikaltimams žmoniškumui ir karo nusikaltimams propaguoti, platinimas, naudojimas susirinkimuose, viešosiose vietose arba kitoks viešas demonstravimas, taip pat nacistinės Vokietijos, SSRS ar Lietuvos SSR himno viešas atlikimas), už kurį buvo patraukta administracinė atsakomybė 2022 m. birželio 22 d. Utenos AVPK Visagino PK, taip pat pažeidė Etikos kodekso 7 punkte įtvirtinto pagarbos ir lojalumo valstybei principą, kuris nustato, kad pareigūnui privalo gerbti valstybės interesus (7.1 p.), nedaryti ir netoleruoti daromų ar padarytų teisės pažeidimų, apie rengiamus, daromus ar padarytus teisės pažeidimus nedelsdami pranešti kompetentingai institucijai ar įstaigai ir tiesioginiams vadovams (7.4 p.), 11 punkte įtvirtintą padomumo principą, kuris nustato, kad pareigūnui privalo saugoti nepriekaištingą valstybinės priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos darbuotojo reputaciją (11.1 p.), darbinėje veikloje ir asmeniniame gyvenime, jei tai gali pakenkti nepriekaištingai valstybinės priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos ir (ar) darbuotojo reputacijai, elgtis sąžiningai, mandagiai, garbingai (11.3 p.) reikalavimus, Statuto 21 straipsnio 1 punktą bei tuo pažemino pareigūno vardą. Pareiškėja savo

veiksmams padarė reputacinę žalą Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentui prie Vidaus reikalų ministerijos, pakenkė šios institucijos autoritetui ir pažemino pareigūno vardą, todėl jos atleidimas iš vidaus tarnybos yra adekvati drausminės atsakomybės poveikio priemonė.

Dėl nusižengimo formalios sudėties – nereikalavimas pasekmių

2023 m. vasario 22 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-202-968/2023

Apeliaciniame skunde teigiama, kad nagrinėjamu atveju nebuvo nustatyta, jog buvo kilusi reali žala, t. y. neigiamos pasekmės. Šiuo aspektu teisėjų kolegija pažymi, kad formalios sudėties pažeidimas nereikalauja realios žalos kilimo tam, kad už jį galėtų būti taikoma tarnybinė atsakomybė. Nagrinėjamu atveju pareiškėjos padarytas pažeidimas – 2020 m. gruodžio 17 d. rašto priede Nr. 4 „palikti“ asmens duomenys, kurie turėjo būti nuasmeninti – yra formalios sudėties. Atsižvelgiant į tai, pareiškėjos apeliacinio skundo argumentai, jog nekilo reali žala, nėra teisiškai reikšmingi.

Dėl trunkamojo nusižengimo

2023 m. vasario 22 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-568-662/2023

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikoje ne kartą buvo pažymėta, kad tais atvejais, kai padaryti pažeidimai savo esme yra tam tikrų įstatymuose bei kituose teisės aktuose nustatytų pareigų neatlikimas, neveikimas, kuris savo pobūdžiu yra tęstinis pažeidimas, tokie nusižengimai trunka iki įvykdomas įstatymo ar kitų teisės aktų nustatytas reikalavimas (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2005 m. gegužės 27 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A¹⁰-593/2005, 2012 m. rugsėjo 6 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A⁴⁰²-1889/2012, 2013 m. gruodžio 17 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A³⁵²-2171/2013, 2019 m. kovo 28 d. išplėstinės teisėjų kolegijos nutartį administracinėje byloje Nr. eA-3147-662/2019). Panašiai trunkamoji veika suprantama ir Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikoje. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus išplėstinė septynių teisėjų kolegija nutartyje Nr. 2K-7-68/2009 išaiškino, jog teismų praktikoje tęstinė veika suprantama kaip keli tapatūs, laiko atžvilgiu vienas nuo kito nenutolę veiksmai, padaryti analogišku būdu, analogiškais aplinkybėmis, įgyvendinant vieną sumanymą dėl to paties dalyko. O trunkamoji nusikalstama veika yra tada, kai kaltininkas tam tikrą laikotarpį nepertraukiamai yra nusikalstamos būsenos, kuri susidaro nevykdant teisinės pareigos arba padarius tam tikrą neteisėtą veiksmą. Teismų praktikoje trunkamuoju nusikaltimu pripažįstamas toks veikimas ar neveikimas, kuris suponuoja kaltininkui priskirtų pareigų nevykdymą. Jam būdinga tai, kad pareiga veikti ar neveikti atsiranda baudžiamojo įstatymo arba kitų įstatymų pagrindu (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo išplėstinės teisėjų kolegijos nutartį administracinėje byloje Nr. eA-3147-662/2019; kt.).

Atsižvelgusi į nustatytas aplinkybes, teisinį reguliavimą ir aptartą teismų praktiką, teisėjų kolegija konstatuoja, kad atsakovas teisingai vertino pareiškėjos padaryto tarnybinio nusižengimo pobūdį ir pagrįstai Išvadoje nurodė, kad jis tarnybinio patikrinimo metu buvo tęsiamas (pareiškėja vis dar nebuvo parengusi atsakymo į MB „Veikėjas“ skundą), jo padarymo momentas neapsiriboja 2021 m. kovo 17 d., iki kada turėjo būti parengtas atsakymas, nepažeidžiant teisės aktuose nustatytų terminų. Todėl nėra pagrindo pripažinti, kad atsakovas netinkamai nustatė pažeidimo padarymo momentą ir pažeidė VTĮ 34 straipsnio 1 dalies nuostatas, reglamentuojančias tarnybinių nuobaudų skyrimo terminus.

Dėl įrodymų trūkumo

2023 m. balandžio 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-804-1047/2023

Pareiškėjai Įsakymu tarnybinė nuobauda buvo paskirta už tris epizodus: 2021 m. spalio 18 d. įvykį (pareiškėja, eidama koridoriumi ir prasilenkdama su Padėjėja, pavadino ją „žiurke“), 2021 m. spalio 19 d. įvykį (pareiškėja, būdama savo tarnybiniame kabinete, atidarydama kabineto duris, tyčia kliudė dešinę Padėjėjos ranką, ir tokiais veiksmais sukėlė jai skausmą ir išgąstį) ir 2021 m. lapkričio 9 d. įvykį (pareiškėja, eidama pro raštinę, tyčia stipriai spyrė į praviras raštinės duris, šios atsitrenkė į durų staktą ir tokiais veiksmais sutrikdė rimtį ir sukėlė kolegų išgąstį).

Bylai aktualios teisės normos įvardintos šios nutarties 8–10 punktuose, todėl teisėjų kolegija jų nebekartoja.

Teisėjų kolegija pabrėžia, kad pirmąjį ir antrąjį įvykį matė ir jame dalyvavo tik pareiškėja ir Padėjėja, kurių tarpusavio santykiai yra įtempti. Todėl pirmosios instancijos teismas Padėjėjos tarnybinius pranešimus vertino atitinkamai ir pagrįstai visas dėl šių įvykių kilusias abejones aiškino pareiškėjos

naudai. Pažymėtina, kad analizuojant 2021 m. spalio 19 d. įvykį nebuvo nustatyta pareiškėjos tyčia. Pavaduotoja ir Administratorė nematė 2021 m. spalio 19 d. įvykio, į koridorių atėjo tik po jo, todėl jų tarnybiniai pranešimai teismo pagrįstai įvertinti, kaip nepatvirtinantys pareiškėjos kaltės. Teisėjų kolegijos vertinimu, pirmosios instancijos teismas įvertino visus byloje esančius įrodymus ir pagrįstai kaip subjektyvius atmetė objektyviais įrodymais nepatvirtintus paaiškinimus, todėl nusprendė, kad 2021 m. spalio 18 d. įvykio ir 2021 m. spalio 19 d. įvykio aplinkybės neįrodytos kaip pakankamas pagrindas taikyti pareiškėjai tarnybinę atsakomybę, nes nėra visų atsakomybės sąlygų.

Teisėjų kolegijos nuomone, R. M. – Šiaulių apygardos prokuratūros Bendrųjų reikalų skyriaus specialisto (ūkio srities) – tarnybinis pranešimas patvirtina, kad praviros raštinės durys po kontakto su pareiškėjos koja atsitrenkė į durų staktą ir sukėlė triukšmą 2021 m. lapkričio 9 d. Tačiau pritartina pirmosios instancijos teismo atliktam galutiniam 2021 m. lapkričio 9 d. įvykio įvertinimui, kad pastabą vien už aptariamą įvykį skirti nėra proporcinga ir teisinga.

Dėl mažareikšmio nusižengimo

2023 m. rugsėjo 20 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-314-1188/2023

Teisėjų kolegija, pasisakydama dėl nurodytų apeliacinio skundo argumentų, pažymi, kad pagal Statuto 38 straipsnio 2 dalį, mažareikšmiu tarnybiniu nusižengimu laikomas tarnybinis nusižengimas, kuris yra formalus, nesukėlė neigiamų padarinių, o tarnybinės nuobaudos paskyrimas būtų neproporcingas tarnybinio nusižengimo sunkumui.

Nagrinėjamu atveju, įvertinus byloje nustatytas faktines aplinkybes, nėra pagrindo sutikti su pirmosios instancijos teismo vertinimu, kad pareiškėjos padarytas tarnybinis nusižengimas yra mažareikšmis, už kurio padarymą ji tarnybinėn atsakomybėn netrauktina.

Pagal BPK 177 straipsnio, reglamentuojančio ikiteisminio tyrimo duomenų neskelbtinumą, 1 dalį, ikiteisminio tyrimo duomenys neskelbtini. <...>. Atsižvelgiant į Rekomendacijas, norint susipažinti su ikiteisminio tyrimo duomenimis bei juos panaudoti kitiems, nei baudžiamojo proceso, tikslams, reikia gauti ikiteisminiam tyrimui vadovaujančio prokuroro ar kito atitinkamo pareigūno leidimą (Rekomendacijų 3, 5 punktai, 6.4 papunktis ir kt.).

Byloje nėra ginčo dėl to, kad pareiškėja nebuvo gavusi leidimo jungtis prie IBPS ir peržiūrėti ikiteisminių tyrimų Nr. 01-0-00174-21 ir Nr. 01-0-00141-21 duomenis. Pažymėtina, kad tokio pažeidimo sudėtis yra formalioji, taigi pažeidimo pasekmės nėra būtinas sudėties požymis. Pasekmės tokiu atveju turi reikšmę sprendžiant, kokia nuobauda skirtina konkrečioje faktinėje situacijoje, o jei jų nėra, ar nėra pagrindo veiką pripažinti mažareikšme (Statuto 38 str. 1 ir 2 dalys, 39 str. 1 ir 2 dalys).

Teisėjų kolegijos vertinimu, pareiškėjos padaryto pažeidimo nėra pagrindo vertinti kaip formalus ir mažareikšmio. Aplinkybės, kad pareiškėjai apskritai buvo suteiktos prieigos teisės prie IBPS, pareiškėja siekė gauti informaciją ne savo asmeniniais, bet išimtinai tarnybos tikslais, kad ji peržiūrėjo tik keletą dokumentų, kurie tiesiogiai susiję su jos Pareigybės aprašyme atliekamomis funkcijomis, jog pareiškėjos jungimasis prie IBPS ir dokumentų peržiūrėjimas nesukėlė neigiamų pasekmių, nesudaro pagrindo pareiškėjos padarytą pažeidimą vertinti kaip mažareikšmį.

Teismų praktikoje ne kartą yra pabrėžta, kad statutiniams valstybės tarnautojams dėl jiems priskirtų funkcijų pobūdžio, statutinės tarnybos specifikos ypatumų keliami griežti tarnybinės drausmės reikalavimai (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2018 m. liepos 18 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-4344-629/2018).

Teisėjų kolegijos vertinimu, atsakovas pagrįstai už pareiškėjos padarytą tarnybinį nusižengimą 2021 m. liepos 14 d. įsakymu Nr. P-221 paskyrė pareiškėjai tarnybinę nuobaudą – papeikimą.

Dėl mažareikšmio nusižengimo

2023 m. gegužės 31 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-698-629/2023

Seniūnija yra struktūrinis Administracijos padalinis, o pareiškėja, kaip Administracijos struktūrinio padalinio vadovė, turėjo pareigą Raštą suderinti su Seniūnijos veiklą koordinuojančiu Administracijos direktoriaus pavaduotoju, perduoti Rašto projektą Administracijos direktoriaus pavaduotojui pasirašyti ir vizuoti Rašto projektą. Teisėjų kolegija neturi pagrindo prieiti kitokios išvados, nei buvo padaryta pirmosios instancijos teismo, kad pareiškėja minėtų veiksmų neatliko – pati parengė Raštą, jį pasirašė ir išsiuntė NŽT Palangos skyriui ir tokiais savo veiksmais pažeidė VTĮ 3

straipsnio 1 dalies 1 bei 12 punktuose, VTĮ 16 straipsnio 1 dalies 1 bei 4 punktuose, Pareigybės aprašymo 2 punkte, Taisyklių 32, 39, 44, 48, 50, 57, 58 ir 59 punktuose ir Etikos taisyklių 6.2, 6.3, 7.3, 11.3 bei 14.1 papunkčiuose nurodytą teisinį reguliavimą. Tačiau, kaip teisingai nurodė pirmosios instancijos teismas, vertinant Įsakymo teisėtumą, būtina įvertinti, ar dėl pareiškėjos neteisėtų veiksmų kilo neigiamų pasekmių, ar pažeidimas nėra tik formalaus pobūdžio, ar nėra mažareikšmis.

Apeliacinės instancijos teismo teisėjų kolegija, įvertinusi nustatytas faktines aplinkybes, kad pareiškėja, eidama (duomenys neskelbtini) seniūnijos seniūno pareigas, bei siekdama užkardyti galbūt neteisėtai vykdomą veiklą nesuformuotoje valstybinėje žemėje, kreipėsi į kompetentingą instituciją su prašymu imtis priemonių sustabdyti neteisėtą veiklą, o NŽT Palangos skyrius, susipažinęs su Raštu ir jo priedais, nusprendė, jog yra faktinis pagrindas atlikti neplaninį patikrinimą valstybinėje žemėje, daro išvadą, kad dėl pareiškėjos teisės aktų pažeidimų nekilo ir negalėjo kilti jokių neigiamų pasekmių nei valstybei, nei visuomenei, nei atsakovui. Priešingai, nagrinėjamu atveju, pareiškėja, turėdama pagrįstą įtarimą dėl galbūt daromos neteisėtos veikos, aktyviais savo veiksmais siekė užkirsti kelią galbūt galinčiai žalai atsirasti.

Proporcingumas – atleidimas

2023 m. rugpjūčio 23 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-2015-415/2023

Byloje esančių įrodymų visuma patvirtina, kad atsakovas, įvertinęs pareiškėjo padaryto administracinio teisės pažeidimo pobūdį, kaltės formą, pažeidimo padarymą ir pareiškėjo asmenį apibūdinančias aplinkybes, pagrįstai ir teisėtai konstatavo, jog pareiškėjas, padarydamas administracinį teisės pažeidimą ne tarnybos metu, pažemino kario vardą ir kartu diskreditavo krašto apsaugos instituciją. Pažymėtina, kad šiam vertinimui yra itin reikšmingos pareiškėją apibūdinančios (charakterizuojančios) aplinkybės, nurodytos Išvadoje 2, jog pareiškėjas prieš dvejus su puse metų jau buvo padaręs tapatų administracinį nusižengimą ir už jį nubaustas administracine nuobauda.

Pirmosios instancijos teismas padarė teisingą išvadą, jog pareiškėjas sąmoningai pasirinkdamas vairuoti transporto priemonę (didesnio pavojaus šaltinį) esant neblaivumo būsenoje (lengvas girtumas), nors ir ne tarnybos metu, savo poelgiu pažemino kario vardą ir kartu diskreditavo krašto apsaugos instituciją. Pažymėtina, kad veiksmai, kai pareiškėjas, būdamas neblaivus (nors ir ne tarnybos metu), vairavo transporto priemonę, nedera su kario statusu, kario asmeninėms savybėms keliamų reikalavimų, griaua pasitikėjimą kariu kaip valstybės gynėju ir verčia abejoti tokio asmens galimybėmis tinkamai atlikti savo pareigas, be to, jo sąmoningas apsisprendimas sėsti prie vairo neblaiviam yra tyčinė veika bei tokie pareiškėjo atlikti veiksmai iš esmės pažeidžia visuomenėje nusistovėjusias teisės ir moralės normas, liudija jo nepagarbų požiūrį į būtinybę laikytis šių normų, todėl akivaizdu, kad visuomenės požiūriu situacija, kai tokį nusižengimą padaro karys, kelia nepasitikėjimą visa šia sistema ir ją kompromituoja.

Proporcingumas – atleidimas

2023 m. liepos 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1858-629/2023

Piktnaudžiaudamas tarnybine padėtimi, darė neteisėtą poveikį savo kolegoms, policijos pareigūnams V. P. ir E. K., trukdė jiems vykdyti tarnybines pareigas, siekdamas palankaus sprendimo savo pažįstamam V. M.

GINČUI aktualios redakcijos Statuto 72 straipsnio 1 dalies 7 punkte nustatyta, kad pareigūnas atleidžiamas iš vidaus tarnybos, kai savo poelgiu pažemina pareigūno vardą. Statuto 2 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad pareigūno vardo pažeminimas – pareigūno veika, padaryta dėl pareigūno kaltės, susijusi ar nesusijusi su tarnybinių pareigų atlikimu, tačiau akivaizdžiai žeminanti vidaus tarnybos sistemos autoritetą, griauanti pasitikėjimą statutine įstaiga arba ją kompromituoianti.

Policijos įstatymo 3 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad policija savo veikloje vadovaujasi Konstitucija, Statutu, šiuo ir kitais Lietuvos Respublikos įstatymais, Europos Sąjungos teisės aktais, Lietuvos Respublikos tarptautinėmis sutartimis ir kitais teisės aktais. Šio įstatymo 4 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad policijos veikla grindžiama profesinės etikos, pagarbos žmogaus teisėms, humanizmo, visuomenės moralės, teisėtumo, politinio neutralumo, veiklos viešumo ir konfidencialumo derinimo, tarnybinio pavaldumo, subsidiarumo, taip pat prievartos naudojimo tik būtiniais atvejais ir jos panaudojimo proporcingumo principais. Vadovaujantis Policijos įstatymo 25 straipsnio 1 dalies 2 punktu, pareigūnas privalo gavęs pranešimą apie daromą nusikalstamą veiką ar administracinį teisės

pažeidimą (nusižengimą) arba pats būdamas įvykio liudininku, imtis neatidėliotinių priemonių užkirsti kelią daromai nusikalstamai veikai ar administraciniam teisės pažeidimui (<...>).

Proporcingumas - atleidimas

2023 m. kovo 29 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1387-821/2023

Pareiškėjas charakterizuojamas išimtinai teigiamai. Tarnybą pasienio apsaugos tarnyboje, kuri tuo metu buvo priskirta krašto apsaugos institucijų sričiai, pradėjo 1990 m., t. y. iškart po Nepriklausomybės atkūrimo. Per pastaruosius metus, kai grįžo į tarnybą 2018 metais, drausminių nuobaudų neturėjo. Kaip pažymima Išvadoje, per savo tarnybą daug kartų skatintas vienkartinėmis pinigėmis išmokomis, bei padėkomis, iš asmens byloje esančių duomenų, tai pat pareiškėjo į bylą pateiktų duomenų matyti, kad jis ne kartą yra apdovanotas, tame tarpe ir už pavyzdinę tarnybą. Iš byloje esančių duomenų matyti, kad pareiškėjas nuo 2014 metų tarnauja ir krašto apsaugos savanorių pajėgose, už tarnybą joje 2021 m. jam taip pat pareikšta padėka. Pareiškėjas pripažino padarytą pažeidimą, pranešė vadovybei apie tai, kad buvo sulaukytas neblaivus (tai patvirtino ir atsakovės atstovas 2022 m. lapkričio 24 d. teismo posėdžio metu), gailisi dėl padaryto pažeidimo. Nėra duomenų, kad pareiškėjas piktnaudžiautų alkoholiu. Pažymėtina, kad Išvadoje nurodytos drausminės nuobaudos nėra reikšmingos, nes nuo paskutinės iš jų paskyrimo iki to momento, kai buvo skiriama ginčo nuobauda, buvo praėję beveik 20 metų. Nors atsakovas remiasi tuo, kad aplinkybė, kad pareiškėjas informavo vadovus apie pažeidimą negali būti vertinama kaip lengvinanti, nes tokia pareiga numatyta Etikos kodekso 8-1 punkte, tai nepaneigia tokio elgesio palankesnio vertinimo, nes įstatymų leidėjas Statuto 40 straipsnio 1 dalies 1 punkte ją aiškiai nurodė kaip lengvinančią aplinkybę.

Įvertinęs šias aplinkybes, teismas darė išvadą, kad šiuo atveju pareiškėjas ir taip patiria neigiamas pasekmes dėl padaryto pažeidimo – jam buvo atimta teisė vairuoti, skirta bauda, jis traukiamas tarnybinės atsakomybės, faktas, kad nustatytas tokio pobūdžio pažeidimas neišvengiamai turės įtakos Pareiškėjo reputacijai ir vertinimui tarnyboje. Teismas darė išvadą, kad pareiškėjo poelgis buvo vienkartinio, atsitiktinio pobūdžio, pateikti duomenys leidžia daryti išvadą, kad atsakomybės tikslai bus pasiekti ir netaikant pačios griežčiausios tarnybinės atsakomybės priemonės – atleidimo iš pareigų. Tai reiškia, kad šioje situacijoje atleidimas iš pareigų nėra būtinas ir dėl to neproporcingas.

Proporcingumas – atleidimas

2023 m. liepos 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-837-662/2023

Teismas pripažino, kad aptartas pareiškėjo elgesys, (neveikimas), kaip pagrįstai nurodyta Išvadoje, neatitiko nurodytų teisės aktų reikalavimų, todėl teismas sprendė, jog atsakovas pagrįstai konstatavo pažeidimo faktą.

Nors pareiškėjas įrodinėjo, kad neatlikus audito 2021 m., žala nebuvo padaryta, nes jis buvo perkeltas į 2022 metus, o vėliau apskritai išbrauktas iš metinio plano, teismas pažymėjo, kad byloje nebuvo įrodymų, jog ESSC vidaus audito atlikimas 2021 m. nebūtų buvęs aktualus. Teismas pastebėjo, kad neatlikus pirmiau nurodyto audito 2021 m., jis privalėjo būti perkeltas į kitus metus, kas ir buvo padaryta, ir tai netiesiogiai patvirtino, kad auditas vis dar tebebuvo reikšmingas. Teismo vertinimu, aplinkybė, kad 2022 m., nesulaukus audito pabaigos, ESSC vidaus auditas buvo išbrauktas iš veiklos plano, reiškė ne tai, kad vėlavimo (žalos) nebuvo, o tai, kad būtent vėlavimas lėmė, jog pats auditas prarado prasmę ar aktualumą. Iš atsakovo paaiškinimų buvo nustatyta, kad ESSC vidaus audito atlikimas būtent 2021 m. (už 2020 m.) buvo aktualus dėl įstaigos vadovo pasikeitimo, o 2022 m. dalis reikalingų duomenų buvo gauta iš išorinių auditų, todėl ir buvo nuspręsta vidaus audito nebetęsti.

Teismas darė išvadą, kad buvo nustatyti visi tarnybinio nusižengimo sudėties elementai: pažeidimo padarymo faktas (pareiškėjo neveikimas), jį padaręs valstybės tarnautojas (pareiškėjas), pasekmės (laiku neatliktas ESSC vidaus auditas), priežastinis ryšys tarp veikos ir pasekmių ir valstybės tarnautojo kaltė (neatsargumas).

Teismas atkreipė dėmesį, kad Įsakymu pareiškėjui skirta švelniausia VTĮ 33 straipsnio 3 dalyje nustatyta tarnybinė nuobauda – pastaba. Teismo vertinimu, ši nuobauda atitiko pareiškėjo padaryto tarnybinio nusižengimo sunkumą, pobūdį bei jo padarymo aplinkybes, pareiškėjo kaltę, todėl laikytina proporcinga ir pagrįsta.

Proporcingumas – atleidimas

2023 m. liepos 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-712-968/2023

Tarnybinio nusižengimo išvadoje taip pat buvo konstatuota, jog paminėti pareiškėjo neteisėti veiksmai sukėlė pasekmes: į Lietuvos Respublikos teritoriją įvažiavo Krovininis automobilis, kuriame buvo paslėpta kontrabanda – 11 000 000 vnt. cigarečių; nurodytas priežastinis ryšys tarp pareiškėjo neteisėtų veiksmų ir kilusių pasekmių (pareiškėjas neatliko ir kitiems pareigūnams nepavedė atlikti detalaus Krovininiu automobiliu gabenamų prekių detalaus patikrinimo, ir dėl to nuo muitinės nuslėptos prekės (cigaretės) nebuvo laiku aptiktos ir buvo įleistos į Lietuvos teritoriją); išvadoje taip pat buvo nustatyta pareiškėjo kaltė dėl neteisėtų veiksmų padarymo (tyčia).

Proporcingumas – atleidimas

2023 m. gegužės 10 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1620-1188/2023

Nagrinėjamu atveju matyti, kad Komisija įvertino Biržų rajono savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriaus vedėjo K. K. 2022 m. rugsėjo 7 d. tarnybinio pranešimo bei Biržų rajono savivaldybės administracijos direktorės 2022 m. rugsėjo 9 d. įsakyme Nr. AK-472 „Dėl komisijos tarnybinio nusižengimo tyrimui atlikti sudarymo“ nurodytos visuomenės informavimo priemonės paskelbtos informacijos turinį, iš esmės neperžengdama jai nurodyto pavedimo atlikti tyrimą pagal nurodytą informaciją, 2022 m. rugsėjo 13 d. pranešime apie tarnybinį nusižengimą Nr. TA-1 sukonkretino, t. y. aiškiai suformulavo kaltinimą, jog tarnybinis tyrimas pradėtas: dėl nebuvimo darbe be pateisinamų priežasčių 2022 m. rugsėjo 16 d. nuo 15 val. iki 17 val. (K. K. 2022 m. rugsėjo 7 d. tarnybinis pranešimas); tiesioginio vadovo (Socialinės paramos skyriaus vedėjo K. K.) ir įstaigos vadovo (Savivaldybės administracijos direktorės I. V.) nurodymų atvykti į darbą, duotų telefonu 2022 m. rugsėjo 6 d. 15.29 val. ir 15.36 val., nevykdymo (K. K. 2022 m. rugsėjo 7 d. tarnybinis pranešimas bei I. V. pateikta informacija žodžiu); galimo neblaivumo tarnybos (darbo) metu 2022 m. rugsėjo 6 d. nuo 15 val. iki 17 val. (I. V. 2022 m. rugsėjo 6 d. 15.28 val. gauta informacija telefonu); galimo neblaivumo ne tarnybos (ne darbo metu) 2022 m. rugsėjo 7 d. 7.49 val. viešoje vietoje (duomenys neskelbtini), tuo diskredituojant Biržų rajono savivaldybės administracijos autoritetą (2022 m. rugsėjo 8 d. laikraščio „(duomenys neskelbtini)“ Nr. (duomenys neskelbtini) straipsnis „(duomenys neskelbtini)“). Atitinkamai, nėra pagrindo teigti, kad Komisija tyrimą atliko peržengdama jai pateiktos informacijos ir nurodyto pavedimo atlikti tarnybinį tyrimą ribas.

Proporcingumas – griežtas papeikimas

2023 m. kovo 22 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-190-789/2023

Nagrinėjamu atveju atsakovas, skirdamas tarnybinę nuobaudą pareiškėjui, įvertino pareiškėjo neteisėtus veiksmus, kaltę ir kilusius padarinius. Atsakovas konstatavo, kad pareiškėjas, laiku nevykdydamas prokuroro duotų nurodymų bei teismo nutarties, nesiekė ekonomišką procesą šioje byloje, užvilkinant teisingumo vykdymo procesą bei sukėlė papildomas materialines ir laiko sąnaudas, pakenkė baudžiamajam procesui. Atsakovas, be kita ko, pažymėjo, kad šiuo atveju pareiškėjo nusižengimas yra šiurkštus tarnybinis nusižengimas, už kurį gali būti skirta tarnybinė nuobauda – atleidimas, nes pareigūnas nevykdė įsiteisėjusios teismo nutarties, susijusios su jo pareigomis ir jų atlikimu, bei šiurkščiai pažeidė minėtų teisės aktų reikalavimus. Atsakovas nustatė, kad pareiškėjas turi aukštąjį išsilavinimą, charakterizuojamas teigiamai, skatintas ir nebaustas, nenustatė tarnybinę atsakomybę lengvinančių ir sunkinančių aplinkybių. Teisėjų kolegijos vertinimu, pareiškėjui pagrįstai skirta tarnybinė nuobauda – griežtas papeikimas, ji yra adekvati pareiškėjo padarytų pažeidimų pobūdžiui, atitinka teisingumo ir proporcingumo principus.

Proporcingumas – griežtas papeikimas

2023 m. kovo 1 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-230-552/2023

Iš Įsakymo ir Išvados matyti, kad pareiškėja pripažinta padariusi tarnybinį nusižengimą, nes ji 2020 m. sausio - 2021 m. balandžio mėnesiais 41 kartą neteisėtai prisijungė prie Duomenų sandėlio nomenklatūrinių bylų (*duomenys neskelbtini*) bei atliko šiose bylose veiksmus „Bylos peržiūra“.

Byloje nustatyta, kad pareiškėja buvo Kalėjų departamento Imuniteto skyriaus viršininke, turinčia aukščiausio (IV) lygio duomenų naudotojo prieigą prie įslaptintos informacijos. Imuniteto skyriaus veiklos specifika suponuoja šio skyriaus viršininko pareigą organizuoti skyriaus darbą, kad būtų pasiekti skyriaus veiklos tikslai (užtikrinti korupcijos prevencijos įgyvendinimą Kalėjų departamente

ir įstaigose; vykdyti Darbuotojų apsaugą nuo galimo neteisėto poveikio, nukreipto prieš sąžiningą, objektyvų ir tinkamą pareigų atlikimą; organizuoti ir įgyvendinti Darbuotojų korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų, tarnybinių nusižengimų ir darbo pareigų pažeidimų prevenciją ir tyrimą) ir kartu teisę savo iniciatyva imtis veiksmų, reikalingų šiems tikslams pasiekti. Imuniteto skyriaus nuostatai bei skyriaus viršininko pareigybės aprašymas suteikė pareiškėjai teisę tiek teisės aktų nustatyta tvarka gauti iš Kalėjų departamento ir įstaigų struktūrinių administracijos padalinių, valstybės, savivaldybės institucijų ir įstaigų, kitų fizinių ir juridinių asmenų informaciją, dokumentus, kitus daiktus ir duomenis, reikalingus Imuniteto skyriaus funkcijoms vykdyti; tiek naudotis visomis kriminalinės žvalgybos veiklos subjektams suteiktomis teisėmis; tiek atlikti kriminalinės žvalgybos ir ikiteisminio tyrimo veiksmus; tiek naudotis Kalėjų departamento informacinėmis sistemomis ir registrais.

Atleidimas

Pareigybės panaikinimas dirbtinis

2023 m. balandžio 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1386-821/2023

Pirmosios instancijos teismas pareiškėjo skundą tenkino iš dalies, panaikino Įsakymo 1 dalies pirmą pastraipą; grąžino pareiškėją į Šiaulių AVPK (duomenys neskelbtini) skyriaus vyresniojo tyrėjo pareigas, nurodydamas šią sprendimo dalį vykdyti skubiai; priteisė pareiškėjui iš atsakovo Šiaulių AVPK vidutinį darbo užmokestį už priverstinės pravaikštos laiką nuo atleidimo iš vidaus tarnybos dienos (2022 m. gegužės 5 d.) iki teismo sprendimo įvykdymo dienos, įskaitant pagal Įsakymo 2 (antrą) punktą išmokėtą šešių mėnesių pareiškėjo vidutinio darbo užmokesčio dydžio išaitinę išmoką. Likusią skundo dalį atmetė kaip nepagrįstą. Pirmosios instancijos teismas sprendime konstatavo, jog (duomenys neskelbtini) skyriaus vyresniojo tyrėjo pareigybė iš esmės buvo pervadinta į Šiaulių AVPK (duomenys neskelbtini) valdybos antrojo skyriaus vyresniojo tyrėjo pareigybę, šios pareigybės pagrindinės funkcijos ir paskirtis išliko, ji faktiškai nebuvo panaikinta ir jos nebuvo atsisakyta kaip nereikalingos. Teismas sprendė, jog pirmiausia pareiškėjui turėjo būti pasiūlytos visos lygiavertės pareigos arba bent jau rašte ar sąraše, adresuotame pareiškėjui, nurodyta, kurios pareigos lygiavertės ir žemesnės, o pareiškėjui atsisakius užimti lygiavertes pareigas, jam turėjo būti pasiūlytos žemesnės grupės pareigos. Teismas pažymėjo, jog buvo laisvų pareigybių, dėl kurių pradėtos atrankos procedūros, tai pirmiausia pareiškėjui jos ir turėjo būti siūlomos, nes jos yra neužimtos. Taip pat nurodė, jog atsakovas neįrodė, jog neprivalėjo pareiškėjui siūlyti tokių pareigų, kurioms nustatyti specialūs reikalavimai, ir, kad žinojo, jog pareiškėjas neatitinka šių specialių reikalavimų.

Nepasiūlymas laisvų pareigų

2023 m. kovo 15 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1397-552/2023

Nagrinėjamos bylos kontekste, apibendrinus iš VTĮ 49 straipsnio 1 dalies kylančios pareigos darbdaviui siūlyti karjeros valstybės tarnautojui, kurio pareigybė naikinama, kitas karjeros valstybės tarnautojo pareigas, ir šios pareigos aiškinimo ir taikymo praktiką, konstatuotina, kad, kaip teisingai sprendė pirmosios instancijos teismas, ginčo atveju atsakovas privalėjo pareiškėjai siūlyti ne tik vyriausiųjų specialistų pareigas, kurių pastaroji iš anksto atsisakė, tačiau ir skyrių ir poskyrių vedėjų pareigybes, kurias, paisant nustatytų bendrųjų ir specialiųjų reikalavimų, pareiškėja galėtų užimti, įskaitant ir po pareiškėjos pareigybės panaikinimo (po 2021 m. spalio 6 d.) buvusias laisvas pareigybes. Atsižvelgus į tai, kad į Socialinių išmokų skyriaus 2-ojo išmokų skyrimo poskyrio vedėjo pareigybę jau buvo įvykęs konkursas ir nustatytas konkurso laimėtojas, ši pareigybė pirmosios instancijos teismo pagrįstai pripažinta buvusi nelaisva. Tačiau Nekilnojamojo turto skyriaus Sutarčių administravimo poskyrio vedėjo pareigybė pareiškėjos pareigybės panaikinimo momentu buvo laisva, į ją dar nebuvo įvykęs konkursas, todėl atsakovas privalėjo šias pareigas visu pirma pasiūlyti pareiškėjai ir tik jai atsisakius šias pareigas užimti, toliau tęsti konkurso procedūras. To atsakovas nepadarė ir tuo pažeidė pareiškėjai taikomas garantijas, numatytas VTĮ 49 straipsnio 1 dalyje. Asmenų, padavusių dokumentus dalyvauti konkurse į Nekilnojamojo turto skyriaus Sutarčių administravimo poskyrio vedėjo pareigybę, teisėti lūkesčiai apsiribojo tik lūkesčiu dalyvauti konkurse, tačiau jų negalima prilyginti lūkesčiams asmenų, laimėjusių konkursą. Todėl priešingi atsakovo apeliacinio skundo argumentai yra nepagrįsti.

Dėl kompensacijos už atostogas priverstinės pravaikštos metu, negražinant į pareigas

2023 m. kovo 15 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-157-789/2023

Teisėjų kolegija atkreipia dėmesį, kad pareiškėjas buvo atleistas iš Departamento Panevėžio skyriaus vedėjo, karjeros valstybės tarnautojo pareigų, vadovaujantis Valstybės tarnybos įstatymo 48 straipsnio 2 dalies 5 punkto, 49 straipsnio 1 dalies, 51 straipsnio 1 dalies 9 punkto nuostatomis. Pirmosios instancijos teismas, pripažinęs pareiškėjo atleidimą iš tarnybos neteisėtu, 2021 m. vasario 17 d. sprendimu panaikino Departamento Įsakymo 1 punktą ir nustatė, kad pareiškėjo atleidimo iš Departamento Panevėžio skyriaus vedėjo pareigų diena yra teismo sprendimo įsiteisėjimo diena, tačiau teimas paliko kitą Departamento Įsakymo dalį nepakeistą. Taigi nagrinėjamu atveju pareiškėjo atleidimo iš tarnybos pagrindas nebuvo pakeistas – pareiškėjas atleistas iš tarnybos pagal Valstybės tarnybos įstatymo 51 straipsnio 1 dalies 9 punktą (panaikinus pareiškėjo pareigybę).

Atsižvelgiant į tai, kad, pagal DK 127 straipsnio 4 dalies 7 punktą, į darbo metus, už kuriuos suteikiamos kasmetinės atostogos, tenkančių darbo dienų skaičių privalo būti įskaitytas priverstinės pravaikštos laikas, darytina išvada, kad Departamentas turėjo apskaičiuoti ir išmokėti pareiškėjui kompensaciją už nepanaudotas kasmetines atostogas, kurios susidarė priverstinės pravaikštos laikotarpiu nuo 2020 m. spalio 9 d. iki 2021 m. balandžio 21 d.

Nušalinimas

Nušalinimas įgyvendinant KT nutarimą

2023 m. spalio 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-2336-552/2023

Teismas pažymėjo, kad Lietuvos Respublikos įstatymas (ar jo dalis) arba kitas Seimo aktas (ar jo dalis), Respublikos Prezidento aktas, Vyriausybės aktas (ar jo dalis) negali būti taikomi nuo tos dienos, kai oficialiai paskelbiamas Konstitucinio Teismo nutarimas, kad atitinkamas aktas (ar jo dalis) prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai. Pirmosios instancijos teismas rėmėsi Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktika, kad kol teisinės pasekmės sukeliantis sprendimas gali būti apskundžiamas, o skundo padavimo atveju – iki skundo išnagrinėjimo, viešojo administravimo subjekto sprendimas nėra galutinis, todėl jis negali būti laikomas įvykdytu Konstitucinio Teismo 72 straipsnio 4 dalies prasme. Sprendimo įvykdymas (jei teisės normos nenumato išimčių ar ypatingų situacijų) yra galimas tik tuomet, kai nustatytų faktų teisinė kvalifikacija yra baigta. Nagrinėjamu atveju pareiškėjo atžvilgiu priimant 2019 m. lapkričio 26 d. įsakymą Nr. P3/2019-308, VTĮ 40 straipsnio 1 dalies 3 punktas ir 41 straipsnio 2 dalis (2019 m. lapkričio 26 d. įsakymo teisinis pagrindas), kurios tik vėliau Konstitucinio Teismo 2021 m. gruodžio 22 d. nutarimu buvo pripažintos prieštaraujančiomis Konstitucijai, galiojo ir galėjo būti taikomos. Taigi, šiuo požiūriu ir atsakovo sprendimas nušalinti pareiškėją nuo pareigų, nemokant darbo užmokesčio, negalėjo būti laikomas neteisėtu. Minėto įsakymo teisėtumas, pagal pareiškėjo skundą, teismine tvarka taip pat buvo patikrintas dar iki 2021 m. gruodžio 22 d. Konstitucinio Teismo nutarimo priėmimo (teismo sprendimas dėl įsakymo įsiteisėjo Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2020 m. spalio 7 d. nutartimi Nr. A-4122-492/2020). Pareiškėjo prašymą atnaujinti procesą byloje buvo atsisakyta priimti Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022 m. kovo 7 d. nutartimi. Pareiškėjas į Konstitucinį Teismą savalaikiai su individualiu skundu nesikreipė. Taigi, atsižvelgiant į pirmiau aptartus Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo išaiškinimus Konstitucinio Teismo įstatymo 72 straipsnio 4 dalies taikymo prasme, taip pat į tai, kad pareiškėjo atžvilgiu priimtas 2019 m. lapkričio 26 d. įsakymas Nr. P3/2019-308 įsiteisėjo dar iki ginčui aktualaus Konstitucinio Teismo 2021 m. gruodžio 22 d. nutarimo priėmimo, teismas konstatavo, jog sprendimas nušalinti pareiškėją nuo pareigų nemokant darbo užmokesčio, Konstitucinio Teismo įstatymo 72 straipsnio 4 dalies taikymo prasme, laikytinas įvykdytu, dėl ko pareiškėjo teisės už laikotarpį iki Konstitucinio Teismo nutarimo priėmimo negali būti ginamos, t. y. pareiškėjas neturi teisės į darbo užmokesčio priteisimą už laikotarpį nuo 2019 m. lapkričio 26 d. iki 2021 m. gruodžio 21 d., todėl pareiškėjo skundas dėl šios dalies buvo atmestas.

Teismas nurodė, kad Konstitucijos 107 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta bendra taisyklė, kad Konstitucinio Teismo sprendimų galia nukreipiamą į ateitį. Atsižvelgiant į tai, kad 2021 m. gruodžio 22 d. Konstitucinio Teismo nutarimu Tarnybos 2019 m. lapkričio 26 d. įsakymo Nr. P3/2019-308 teisinis pagrindas (VTĮ 40 str. 1 d. 3 p. ir 41 str. 2 d.) buvo pripažintas prieštaraujančiu Konstitucijai, šis įsakymas po 2021 m. gruodžio 22 d. negalėjo būti vykdomas. Minėtas įsakymas buvo

pripažintas netekusiu galios tik 2022 m. balandžio 12 d. įsakymu Nr. P3/2022-38, todėl pareiškėjas, teismo vertinimu, turi teisę gintis nuo nepagrįstų teisės suvaržymų už laikotarpį nuo 2021 m. gruodžio 22 d. iki 2022 m. balandžio 12 d.

Pagal VTĮ 41 straipsnio 2 dalį, yra išmokamas darbo užmokestis už nušalinimo nuo tarnybos laikotarpį, taip pat delspinigiai, kurių dydį tvirtina Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministras. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, teismas patenkino pareiškėjo reikalavimą priteisti jam vidutinį darbo užmokestį už laikotarpį, kurį pareiškėjas buvo nušalintas nuo pareigų, t. y. už laikotarpį nuo 2021 m. gruodžio 23 d. iki 2022 m. balandžio 11 d. Todėl Tarnyba buvo įpareigota apskaičiuoti ir išmokėti pareiškėjui vidutinį darbo užmokestį ir delspinigius už minėtą laikotarpį.

Nušalinimas tarnybinio nusižengimo tyrimo metu

2023 m. spalio 30 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-2372-815/2023

Departamento direktorius, vadovaudamasis Įstatymo 40 straipsnio 2 dalies 2 punktu, 3 dalimi, atsižvelgdamas į Departamento vidaus tyrimų skyriaus patarėjo, atliekančio vedėjo funkcijas, 2023 m. birželio 9 d. tarnybinį pranešimą Nr. TNT-63, 2023 m. birželio 9 d. priėmė Įsakymą, kuriuo nušalino pareiškėją nuo užimamų pareigų dėl galbūt padaryto šiurkštaus tarnybinio nusižengimo (2023 m. gegužės 22 d. kartu su Departamento Gyvosios gamtos apsaugos departamento Marijampolės gyvosios gamtos skyriaus vyriausiuoju specialistu J. L. naudojantis Departamento turtu (tarnybine metaline valtimi Nr. (duomenys neskelbtini) su varikliu), prisidengiant tarnybinių funkcijų vykdymu ir piktnaudžiaujant suteiktais įgaliojimais, veikiant priešingais valstybės tarnybai ir savo funkcijų vykdymui interesais, plaukiojimu ir žvejojimu vandens telkinyje (Žuvinto biosferos rezervato Žaltyčio ežere), kuriame plaukiojama ir žvejojama draudžiama, neteisėtos žvejybos metu kartu su J. L. padarant 5 055,75 Eur žalą žuvų ištekliams, tokiais savo veiksmais galbūt diskredituojant valstybės tarnybą ir Departamentą), nuo 2023 m. birželio 12 d. iki tarnybinio nusižengimo tyrimo, atliekamo pareiškėjo atžvilgiu, pabaigos (1 punktas); įpareigojo pareiškėją grąžinti valstybės tarnautojo pažymėjimą ir visas jam patikėtas su jo pareigų vykdymu susijusias darbo priemones ir jo žinioje esančius dokumentus pagal perdavimo–priėmimo aktą (2 punktas); nurodė Departamento Finansų skyriui nemokėti darbo užmokesčio pareiškėjui jo nušalinimo nuo pareigų laikotarpiui (3 punktas).

Pareiškėjas į bylą pateikė savo pareigybės aprašymą, Departamento direktoriaus 2023 m. balandžio 11 d. patvirtiną Departamento valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartį, 2023 metų kasmetinių atostogų suteikimo eilę.

Teismas aptarė Įstatymo 2 straipsnio 5 dalies, 3 straipsnio 1 dalies, 16 straipsnio 1 dalies, 32 straipsnio 1 dalies, 33 straipsnio 2, 4, 5 dalių, 34 straipsnio 4 dalies, 40 straipsnio 2 dalies 2 punkto, 40 straipsnio 3, 4 dalių, 41 straipsnio 1, 2 dalių, Aprašo 3 punkto nuostatas.

Teismas pažymėjo, kad iš Aprašo 3 punkte įtvirtinto teisinio reguliavimo matyti, jog tarnybinio nusižengimo tyrimas pradedamas gavus oficialią informaciją apie galimą valstybės tarnautojo tarnybinį nusižengimą. Tik ištyrus tarnybinį nusižengimą, gali būti priimta motyvuota išvada apie tyrimo rezultatus, kurioje, be kita ko, nurodoma, ar valstybės tarnautojas padarė tarnybinį nusižengimą. Nušalinimas nuo pareigų taikomas tarnybinio nusižengimo tyrimo metu (įprastai pačioje jo pradžioje), t. y. iki galutinio sprendimo dėl tarnybinės nuobaudos skyrimo priėmimo, todėl nušalinimo nuo pareigų taikymas negali būti siejamas su galutiniu tyrimo rezultatu. Teisėtas asmens nušalinimo nuo pareigų pagrindas yra ne tarnybinio nusižengimo padarymo faktas, o pagrįstas įtarimas, paremtas paaiškėjusiais faktais, informacija, kurie yra pakankami objektyviam stebėtojų susidaryti nuomonę, jog asmuo gali būti padaręs šiurkštų tarnybinį nusižengimą. Įsakymo 1 punkte nurodyta dėl kokio galbūt padaryto šiurkštaus tarnybinio nusižengimo pareiškėjas yra nušalintas nuo užimamų pareigų.

Įvertinęs tarnybiniuose pranešimuose pateiktą informaciją, kuri buvo pagrindas pradėti tarnybinio nusižengimo tyrimą pareiškėjo atžvilgiu, Įstatymo 16 straipsnio 1 dalyje, 2 straipsnio 5 dalyje, 3 straipsnio 1 dalyje 32 straipsnio 1 dalyje, 33 straipsnio 2, 3 ir 5 dalyse įtvirtintą reguliavimą, teismas sprendė, kad nėra pagrindo konstatuoti, jog nebuvo pagrindo nušalinti pareiškėją nuo užimamų pareigų vadovaujantis Įstatymo 40 straipsnio 2 dalies 2 punktu.

Kita

Dėl stažo įskaitymo

2023 m. lapkričio 15 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-480-575/2023

Valstybės tarnautojo stažo skaičiavimo taisyklės yra išsamiai numatytos VTĮ 47 straipsnyje. Pažymėtina, jog minėtame straipsnyje nurodytas baigtinis valstybės tarnautojų tarnybos Lietuvos valstybei stažo laikotarpių sąrašas. Iš šio straipsnio nuostatų seka, kad įstatymų leidėjas numatė galimybę į tarnybos Lietuvos valstybei stažą įskaityti tik laikotarpius nuo 1990 m. kovo 11 d. ir tik einant valstybės tarnautojo pareigas. Pirmosios instancijos teismas teisingai nurodė, kad tarnybos Lietuvos valstybei stažas nėra tapatus vidaus tarnybos stažui ir yra reglamentuojamas skirtingais teisės aktais. Pareiškėjo nurodomas Statutas Valstybės tarnautojo stažo skaičiavimo nereglamentuoja. Taigi nėra teisinio pagrindo įskaityti tarnybos laikotarpį TSRS ginkluotose pajėgose į tarnybos Lietuvos valstybei stažą. Atitinkamai apeliantas J. K. nepaneigė pirmosios instancijos teismo išvadų šiuo klausimu ir neįrodė, kad jis turi subjektinę teisę į ilgesnį ir tarnybos Lietuvos valstybei stažą ir su tuo susijusias papildomas pinigines sumas.

Dėl tarnybos santykių tęsimo

2023 m. spalio 11 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-2337-815/2023

Apeliacinės instancijos teismo teisėjų kolegija atmeta pareiškėjo argumentus, kad jis turėjo būti atleistas pagal Statuto 72 straipsnio 1 dalies 12 punkte numatytą pagrindą, t. y. pareigūnas atleidžiamas iš vidaus tarnybos, kai panaikinama jo pareigybė ir jis nesutinka eiti jam pasiūlytų kitų pareigų. Pirmosios instancijos teismas pagrįstai nustatė, kad pareiškėjo faktinė darbo vieta nepasikeitė, atlyginimas nepasikeitė, nepasikeitė darbo sąlygos (žr. šios nutarties 7 punktą). Todėl, nors pasikeitė darbovietės pavadinimas, būtent nagrinėjamos bylos kontekste teigti, jog buvo panaikinta pareiškėjo pareigybė, negalima. Atitinkamai, nebuvo jokio teisinio pagrindo atleisti pareiškėją iš vidaus tarnybos, kai panaikinama jo pareigybė ir jis nesutinka eiti jam pasiūlytų kitų pareigų.

Dėl atostogų daugiau už 3 metus panaikinimo

2023 m. balandžio 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-91-463/2023

Nagrinėjamu atveju 2020 m. gruodžio 31 d. pareiškėja pateikė prašymą Komisijai dėl kasmetinių atostogų suteikimo nurodydama, kad pageidauja panaudoti 32 ginčo kalendorines dienas. Pažymėtina, jog pareiškėjos ginčo laikotarpis (nuo 2017 m. spalio 31 d. iki 2018 m. spalio 30 d.) už kurį jai buvo nesuteiktos 32 nepanaudotos kasmetinės atostogų dienos, jau yra po DK įsigaliojimo (t. y. 2017 m. liepos 1 d.). Pareiškėja teisę į visos trukmės (42 kalendorinių dienų) kasmetines atostogas už darbo metus nuo 2017 m. spalio 31 d. iki 2018 m. spalio 30 d. įgijo 2018 m. spalio 31 d. Teisė pasinaudoti neišnaudotomis atostogomis būtų prarandama po kalendorinių metų – 2018 m. gruodžio 31 d. ir dar kitų trejų kalendorinių metų, t. y. iki 2022 m. sausio 1 d. Taigi, vadovaujantis DK 127 straipsnio 5 dalies nuostatomis, pareiškėja ginčo 32 kalendorines dienas turėjo teisę išnaudoti iki 2022 m. sausio 1 d.

Dėl atostogų priteisimo ieškinio senaties

2023 m. balandžio 17 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1183-575/2023

Atsižvelgdama į šioje byloje nustatytas faktines aplinkybes, kad, nepaisant pareiškėjos aktyvumo nuo 2010 metų teikiant duomenis apie šeiminę situaciją (ištuoką ir tai, kad pareiškėja viena augino vaiką iki keturiolikos metų) bei prašymus dėl papildomų kasmetinių atostogų skaičiavimo, pareiškėjai visą ginčo laikotarpį, tebesitęsiant tarnybos teisiniams santykiams, nebuvo sudaryta reali galimybė, kaip asmeniui, aptariamam laikotarpiu vienam auginusiam vaiką iki keturiolikos metų, faktiškai pasinaudoti teise į papildomas kasmetines atostogas (žr. šios Nutarties 51–52 punktus) nei tais metais, kai tokios atostogos turėjo būti suteikiamos, nei vėliau (Tarnyba atsisakė skaičiuoti pareiškėjai tokias kasmetines atostogas), išplėstinė teisėjų kolegija daro išvadą, kad nagrinėjamu atveju ieškinio senaties termino eiga reikalavimui apskaičiuoti ir suteikti tokias papildomas kasmetines atostogas net ir negalėjo prasidėti. Todėl apeliacinio skundo argumentai, esą teisės aktai Tarnybai nenustatė pareigos teikti darbuotojams ataskaitas apie nepanaudotas

kasmetines atostogas, taip pat kad pareiškėja dėl savo einamų pareigų ir turimo išsilavinimo turėjo žinoti, kaip yra skaičiuojamos kasmetinės atostogos, bei su tuo sutiko, nagrinėjamu atveju laikytini teisiškai nereikšmingais, o Tarnybos prašymas taikyti DK įtvirtinto trejų metų ieškinio senatį atmestinas.

Apibendrinama šioje nutartyje aptartas bylos faktines ir teisines aplinkybes, išplėstinė teisėjų kolegija konstatuoja, kad pirmosios instancijos teismas nagrinėjamu atveju pagrįstai įpareigojo Tarnybą nuo 2010 m. sausio 1 d. iki 2019 m. birželio 18 d. kiekvienais metais pareiškėjai suteikti papildomas kasmetines atostogas kaip asmeniui, šiuo laikotarpiu vienam auginusiam vaiką iki keturiolikos metų. Taigi pirmosios instancijos teismas iš esmės teisingai aiškino ir taikė teisės normas, priėmė teisėtą ir pagrįstą sprendimą, kurį naikinti apeliaciniame skunde nurodytais argumentais nėra pagrindo. Dėl to pirmosios instancijos teismo sprendimas paliekamas nepakeistas, o apeliacinis skundas atmetamas.

Parengė:

Tarnybos sąlygų skyriaus vyresnysis patarėjas Darius Bradūnas